

Slutrapport

Återrapportering av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

Det sker mycket brottsförebyggande arbete runtom i landet, både som projekt och i den löpande verksamheten. Några av dessa insatser har kunnat genomföras med hjälp av ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå). Arbetet dokumenteras och efter insatsen lämnas en slutrapport till Brå.

Erfarenheterna från de olika projekten är många gånger intressanta för andra som arbetar med brottsförebyggande arbete och därför publicerar Brå ett urval av rapporterna på myndighetens webbplats.

För sakuppgifter och slutsatser står respektive författare eller organisation.

Fler rapporter finns att ladda ner på www.bra.se/lokaltarbete

Sammanfattning

Hösten 2005 intensifierades de kommunala insatserna mot brott och för trygghet i centrala Landskrona. Bakgrunden var en ökning i antalet anmälda misshandelsfall och personrån samt en medborgarundersökning som visade att Landskronaborna upplevde en stor otrygghet.

I föreliggande rapport uppmärksammas delar av trygghetsinsatserna i Landskrona, särskilt Lugnt på stan-projektet och brottsförebyggarnas (Blåjackornas) arbete. Rapporten utgår från statistiskt och etnografiskt material, mediarapportering samt en mindre enkätundersökning. Insatserna har bland annat studerats genom så kallade "go-alongs" vid vandringar tillsammans med ordningsvakter, fältarbetare och brottsförebyggare.

Vidare har representanter från polisen och Socialtjänsten intervjuats. Även centrumhandlare, ungdomar och "folk på stan" har fått ge sina synpunkter angående trygghet och trygghetsarbete i Landskrona.

Studien utvärderar inte enbart effekten av satsningarna utan behandlar också processen, det vill säga sättet på vilket insatserna utförts.

Statistiken visar att antalet anmälda misshandelsfall och personrån minskat i Landskrona tätort år 2006. Landskrona utmärker sig dessutom positivt i jämförelse med regional och nationell statistik angående anmäld misshandel. Nedgången i antalet anmälda brott sammanfaller med det intensifierade kommunala trygghetsarbetet. I rapporten beskrivs ökad närvaro av trygghetsaktörer i centrum, medling i kritiska situationer och uppsökande arbete som brottsdämpande och brottsförebyggande insatser, vilka sannolikt har bidragit till den positiva riktningen.

Otryggheten i Landskrona tätort verkar emellertid bestå. Rapporten behandlar tänkbara orsaker till detta. Aktörerna i studien beskriver media som en orsak till sin egen eller andra människors upplevda otrygghet; lokalpressen sägs ha bidragit

till rädsla särskilt för ungdomar med invandrabakgrund. En vanlig inställning hos tillfrågade Landskronabor är att *andra*, det vill säga inte i första hand de själva, blir uppskrämda av lokalpressens artiklar.

Bilden av ett centrum tömt på andra individer än ungdomsgäng tycks vara särskilt oroväckande. Enligt aktörerna i studien skulle större lugn och ökad trygghet bli den positiva konsekvensen av att ungdomar ägnade sig åt andra aktiviteter än att "hänga på stan". Samtidigt efterfrågas liv och rörelse i centrum; fler individer på stan skapar större trygghet. Det är emellertid "rätt" personer (dvs. inte unga män med invandrabakgrund) som eftersöks.

Rapporten visar på en speciell problematik relaterad till Landskronabornas rädsla för ungdomsgäng. Fokuseringen på ungdomen som problem får till följd att även skötsamma ungdomar blir potentiella hotfaktorer. I detta avseende tycks unga män med invandrabakgrund bli särskilt drabbade. Etnisk grupptillhörighet som grund för en polarisering av invånarna i Landskrona uppmärksammas i anslutning till detta.

Vidare diskuteras Landskronabornas inställningar till trygghetsinsatserna. Trygghetsaktörerna (framförallt brottsförebyggarna) beskrivs i positiva ordalag då det handlar om att hålla ordning på barn och ungdomar som vistas i centrum. Den kritik som förs fram kring deras otillräckliga befogenheter.

I rapporten analyseras även trygghetsaktörernas arbete med att åstadkomma lugn på stan. Fyra olika metoder i trygghetsarbetet beskrivs och tolkas; kunskapsinhämtning, samtal, synlighet och aktiveringar. Det handlar här om trygghetsarbetet som förstärkt social kontroll, i synnerhet av unga killar på offentliga platser.

"Den höga brottsligheten i Landskrona" återkommer ständigt i diskussioner med Landskronabor. Detta utgör en del i en allmän nedgångsdiskurs beträffande staden. Två förhållningssätt till denna diskurs urskiljs i materialet; moralisk indignation och socialt entreprenörskap. Oavsett vilken uppfattning man har om

diskussionsämnet (dvs. om det anses överdrivet eller inte) reproduceras bilden av Landskrona som en stad förknippad med kriminalitet.

Innehållsförteckning

Förord	7
Inledning	9
Kommunala insatser mot brott – och för trygghet	10
Frågeställningar	13
Metod och material	14
Brottsligheten, mediabilden och nedgångsdiskursen	19
Brottsligheten i Landskrona	19
Mediabilden – rädsla och oro	25
Mediabilden av brottslighetens ansikte	27
Nedgångsdiskursen	29
Sammanfattning	32
Bilder av lugn och trygghet	35
Trygghet	35
Lugnt på stan?	38
Ungdomen – brottslighetens ansikte?	43
Trygghetsarbete som social kontroll	49
Kunskap	49
Samtal	51
Synlighet	54
Aktiveringar	55
Social kontroll i urban miljö	56
Avslutning	59
Referenser	63
Bilagor	67
Bilaga 1	
Bilaga 2	
Bilaga 3	
Bilaga 4	

Förord

I denna rapport presenteras resultatet av en utvärdering av ”Lugnt på stan”, ett projekt i Landskrona som syftar till att skapa ett tryggare centrum. Utvärderingen har finansierats av Brottsförebyggande rådet via Landskrona kommun och den har genomförts under 2006 och 2007. För merparten av arbetet står en av författarna, Veronika Burcar.

Projektet har fått stöd och hjälp från flera personer. Intervjupersoner och informanter har på ett tillmötesgående sätt berättat om erfarenheter och synpunkter. Annika Wågsäter och Eivor Johansson vid Strategikontoret på Landskrona kommun – som också initierade studien – har bidragit med tips och kontakter. Butikspersonal, ungdomar och andra Landskronabor vi mött på stan har bidragit med åtskilliga uppslag. Agneta Mallén, forskare vid Sociologiska institutionen i Lund, har läst och gett betydelsefulla kommentarer till rapporten.

Till alla vill vi rikta ett tack!

Landskrona och Malmö i april 2007

Veronika Burcar

David Wästerfors

Inledning

Under år 2006 kom Landskrona vid flera tillfällen att uppmärksammas i riksmidia. Anledningen var framförallt Sverigedemokraternas stora framgång i kommunvalet. Strålkastarljuset riktades mot Landskrona då det blev klart att vart femte väljare i kommunen hade lagt sin röst på partiet. Sverigedemokraternas valsuccé i Landskrona diskuterades bland annat i teveprogrammet "Faktum" (SVT2 2006-11-20). I Aftonbladet (2006-09-23) talade man om hur "Rädslan vann i Landskrona" och på Expressens debattsida (2006-09-21) gjorde en Landskronabo följande tolkning av valutgången: "Jag tror att Sverigedemokraterna har fått flest röster i Landskrona på grund av att folket som bor här har tröttnat på att vara rädda".

I lokalpressen rapporterades under samma period flitigt om våld, hot och kriminella ungdomsgäng. I Landskronaposten publicerades en artikelserie om unga gängmedlemmar och den artikel som kanske fick allra mest uppmärksamhet var rubricerad "Vi har våldet i blodet" (hd.se 2006-03-12). Artikeln handlade om två gängmedlemmar "som känslökallt berättar om hur de slår ned och rånar folk på stan" (ibid.).

I Sveriges Radio Ekot (2006-09-24) diskuterades huruvida lokalpressens återkommande rapporter om kriminella ungdomsgäng underblåst folks rädsla – och om detta i sin tur gynnat Sverigedemokraterna. De båda pojkar som i nyss nämnda artikel sa sig "ha våldet i blodet" var uppvuxna i Kosovo. "Folk har fått för sig att alla utlänningar går ut och slåss" berättar en Landskronabo i radioinslaget.

I januari i år hamnade Landskrona återigen i det riksmidiala rampljuset. Då gällde det Gustav Adolfsskolan som tillfälligt stängdes efter en period med våld, hot och kränkningar. Två nyårsmällare, avfytrade i skolans trapphus, var bakgrunden. Det var särskilt ett förslag (vilket emellertid inte genomfördes) från den lokala diskussionen kring åtgärder som kom att debatteras i riksmidia, förslaget om att förbjuda elever att tala andra språk än svenska under skoltid (se till exempel

Aftonbladet Forum 2007-01-20). Syftet med förslaget var att förhindra kränkningar på språk som skolans personal inte kan förstå.

I såväl lokalpressen som i andra dags- och kvällstidningar har Landskrona kommit att uppfattas som en problemstad. ”Vi vill inte bli som Landskrona om några år” sa Växjö's kommunalråd i en artikel om Växjö's minskade flyktingmottagande (Smålandsposten 2007-01-04). ”Vi vill inte bli omnämnda på samma sätt som Landskrona, som en problemstad i riksmidia”, vidareutvecklade han i Landskronaposten (2007-01-15).

De problem som beskrivs är på olika sätt ofta associerade med kriminalitet och invandring, ibland sätts dessa båda aspekter även i relation till varandra. Om man ser till nyhetsrapportering tycks våld, rädsla, hot och intolerans ha blivit en del av Landskronabornas vardag.

Vad säger då Landskronaborna om detta; hur är det egentligen att leva i Landskrona idag? Denna fråga löper som en röd tråd genom föreliggande rapport. I fokus står brottslighet, trygghetsåtsättningar och upplevelser av trygghet i Landskrona centrum.

Kommunala åtsättningar mot brott – och för trygghet

Under hösten 2005 formulerade Strategikontoret i Landskrona kommun en så kallad handlingsplan för åtgärder beträffande ”ungdomsproblematiken” i Landskrona centrum. Man hade då sett en ökning av antalet misshandelsfall och personrån. Förövarna, liksom offren, var i många fall ungdomar. (Handlingsplan, Landskrona kommun)

Man hade också, i de medborgarundersökningar som genomförts i kommunen, sett att boende i Landskrona upplevde en stor otrygghet, framförallt på kvällar och nätter. Över 20 procent av de tillfrågade uppgav att de hade avstått från en aktivitet (biobesök, idrottsevenemang etc.) på grund av otrygghet (ibid.; Polisens medborgarundersökning, nordvästra Skåne, 2004).

Strategikontorets handlingsplan syftade till att öka tryggheten och bryta brottstrenden genom såväl sociala som situationella insatser.

Som ett led i detta arbete är, sedan december 2005, ordningsvakter med befogenheter enligt § 3 Lagen om ordningsvakter¹ verksamma på fredags- och lördagskvällar/nätter (20:00-03:00/04:00). Ordningsvakterna rör sig i de centrala delarna av Landskrona och har befogenhet att ingripa vid konflikter. Deras arbetssätt är unikt i landet.²

Ordningsvakterna ingår tillsammans med fältarbetare från kommunens enhet för förebyggande arbete i projektet ”Lugnt på stan”. Gruppen fältarbetare och ordningsvakter har till uppgift att ta kontakt med och ha en lugnande inverkan på de ungdomar som rör sig i Landskrona centrum³ på helgkvällar- och nätter. Vidare kartlägger och analyserar fältsekreterarna situationen i stadens centrala delar. Fältarbetarna ansvarar även för en kontinuerlig tillsyn av centrumkrögarnas serveringstillstånd. I anslutning till detta uppmärksammas bland annat servering till minderåriga, så kallad ”överservering” samt den allmänna ordningen på krogen.

En annan del av trygghetsarbetet startade i maj 2005 och utgörs av brottsförebyggare, de så kallade Blåjackorna⁴. Brottsförebyggarnas uppgift är i första hand att skapa relationer med ungdomar i ”lugna situationer”. Genom en god kontakt med ungdomarna ska de ha möjlighet att samtala med dem också i ”stökiga” situationer. Brottsförebyggarna vistas framförallt i centrum men uppsöker även kringliggande platser (Karlslundsbadet, tågstationen etc.) om det finns särskilt behov av detta. De går mestadels till fots (under vardagar 09:00-22:00 och under lördagar 11:30-20:30) men har också tillgång till bil.

¹ Ordningsvaktlagen § 3 innebär att en ordningsvakt kan ges befogenhet inom ett större område, som i detta fall Landskrona centrum, om det finns särskilda behov. Detta till skillnad från Ordningsvaktlagen § 2 som innebär att vaktens uppgift är att upprätthålla ordningen inom ett snävare område, t ex den specifika krogen.

² Ett liknande arbetssätt förekommer i Båstad.

³ Fältarbetarna uppsöker även platser utanför centrum, t ex tågstationen. Under sommaren 2006 besökte de även bland annat Borstahuset, campingplatsen och stränderna i staden (Verksamhetsberättelse från Barn och ungdomsförvaltningen, Landskrona kommun, 2007).

⁴ I rapporten används begreppen brottsförebyggare och Blåjackor parallellt.

Från att inledningsvis ha varit två personer har antalet brottsförebyggare nu ökat till åtta personer som turas om att vandra i grupper om två eller tre. Samtliga av dem har invandrabakgrund och inom gruppen finns därför en bred språkkompetens. Eftersom Blåjackorna vistas i centrum på dagtid har butiksinnehavarna möjlighet att kontakta dem för att få stöd i problematiska situationer (exempelvis om någon betar sig störande i eller i anslutning till butikslokalen).

Landskrona centrum. Kartan visar det så kallade "kritiska området" där 53,9 procent av de anmälda misshandelsfallen skedde under perioden 1 september, 2004 – 31 augusti, 2005. Källa: Kriminalunderrättelsetjänsten (KUT), Polisområde nordvästra, Polismyndigheten i Skåne.

Kameraövervakning av otrygga och brottsutsatta platser, mobilmärkning⁵, insatser mot svarttaxiverksamheten⁶, föreningsnattvandring (fredag-lördag 21:30-01:00), ungdomshuset Nova⁷, Ung Kultur Möts (UKM)⁸ och Öppet Dammhag⁹ ingår som ytterligare komponenter i handlingsplanen för minskade problem i centrum. En

⁵ För att motverka personrån erbjuds eleverna i Landskrona att utan kostnad registrera sina mobiltelefoner. En registrerad mobiltelefon (dvs. själva telefonen, inte bara SIM-kortet) görs obrukbar genom att ägaren ringert ett samtal.

⁶ Insatserna mot svarttaxiverksamheten bygger på att specifika gator i centrum har stängts av för obehöriga motordrivna fordon under helgnätter.

⁷ Ett aktivitetshus för ungdomar från 13 år och uppåt.

⁸ En tävling där Landskronaungdomar har möjlighet att visa sina talanger inom exempelvis dans eller musik.

⁹ Öppen fritidsverksamhet för de yngre barnen, 6-12 år.

annan del av det brottsförebyggande arbetet utgörs av MED-projektet. Syftet med detta projekt är bland annat att minska nyrekryteringen till kriminella livsstilar genom att arbeta med ungdomar (under 18 år) som befinner sig i riskzon för kriminalitet. Individuella samtal, så kallade orossamtal¹⁰ och samarbete med skolan är några av de delar som ingår här.

Frågeställningar

Var och en av de olika trygghetsåtgärder som har gjorts kan ses som en pusselbit i ett större pussel. I föreliggande rapport kommer vissa pusselbitar att ges relativt stor uppmärksamhet medan andra bitar kommer att belysas i mindre utsträckning. Framförallt är det helheten som är av intresse, det vill säga vilken är den *sammantagna* effekten av trygghetsåtgärder? Hur ser statistiken ut före respektive efter trygghetsåtgärder? Har tryggheten i centrala Landskrona ökat? Har antalet anmälda misshandelsfall och personrån minskat? Vilka tänkbara orsakssamband finns mellan kommunens åtgärder och det statistiska materialet?

Det är inte enbart effekterna som studeras utan också vägen dit, det vill säga trygghetsåtgärder som process. Om nu brottsligheten har förändrats, på vilket sätt kan trygghetsåtgärder ha bidragit till det?

Av intresse är att belysa eventuella alternativa eller kompletterande förklaringar relaterade till kriminalitet och otrygghet. Låg brottslighet leder exempelvis inte nödvändigtvis till en ökad upplevelse av trygghet – och invånarna i en stad med hög brottslighet kan likväl känna sig trygga (jfr. Mallén, 2005; Walklate, 2000).

Studien syftar därför även till att skildra det rådande åsiktsklimatet i Landskrona, det vill säga till att uppmärksamma de bilder av staden som Landskronabor presenterar. Vilka perspektiv på brottslighet, brottslingar, lugn, trygghet och trygghetsåtgärder ger de? Hur beskriver de sina upplevelser av att vistas i Landskrona centrum?

¹⁰ Sådana samtal utgår inte från vad ungdomen gjort eller inte gjort utan från en mer allmän oro för hans eller hennes livssituation. Samtalen förs med vårdnadshavarna, tillsammans med barnen.

I rapporten behandlas också skildringar presenterade av personer som är verksamma i Landskrona centrum. Hur förhåller sig centrumhandlarna till trygghetsinsatserna? Och hur beskriver trygghetsaktörerna (brottsförebyggarna, ordningsvakterna etc.) arbetet med att skapa lugn och trygghet i centrum?

Under studiens gång blev det märkbart att lokalpressens nyhetsrapportering kring brottsligheten i Landskrona var ytterligare ett betydelsefullt studieobjekt. Därför belyser rapporten även mediabilden av brottslighet, trygghet och otrygghet i Landskrona.

Metod och material

I studien har flera olika metoder använts. Utgångspunkten vid empiriinsamlingen var att få tillgång till ett relativt brett och mångfacetterat underlag. Vi ville uppmärksamma synpunkter hos såväl centrumhandlare och skolungdomar som ”mannen på gatan”. Därtill ville vi använda oss av statistiskt material samt studera den lokala nyhetsrapporteringen.

Helsingborgs Dagblad/Landskronapostens nätupplaga har kontinuerligt granskats sedan december 2005. Vi har även gjort sökningar i mediearkiv (utifrån sökorden kriminalitet, brottslighet, våld, misshandel, personrån och ungdomsgång). Statistik har inhämtats från polisen och Brottsförebyggande rådet (BRÅ).

Till detta kommer etnografiska metoder såsom samtalsintervjuer, fältobservationer och så kallade ”go-alongs” (Kusenbach, 2004). Genom att följa med ordningsvakterna, fältarbetarna och brottsförebyggarna under några av deras arbetspass har det getts tillfälle att studera insatserna (till exempel arbetsmetoder) på ett förhållandevis direkt sätt. En annan fördel med denna metod är möjligheten att få ta del av ”naturally occurring talk” (exempelvis situationsspecifika kommentarer och reflektioner) som inte framkommer i en samtalsintervju. Det ges kommentarer om och till personer man möter och förklaringar till situationer som uppstår. Med andra ord aktualiseras aspekter som man i en vanlig samtalsintervju inte alltid uppmärksammar eller kommer ihåg.

I samband med vandringarna tillsammans med ”Lugnt på stan” och Blåjackorna har vi besökt skolgårdar, ungdomsgården Nova, caféer, krogar etc. och gjort observationer som dokumenterats med hjälp av fältanteckningar. Minnesanteckningar från spontana samtal som förts med personer vi kommit i kontakt med skrevs ned under det att samtalen pågick och renskrevs senare.

Även längre individuella samtalsintervjuer och fokusgruppintervjuer med ett ”berättarvänligt” förhållningssätt har genomförts. De individuella samtalsintervjuerna har gjorts med representanter från polisen och Socialtjänsten. Sådana samtal har skett på intervjupersonens arbetsplats, de har spelats in på kassetband och sedan skrivits ut. Fokusgruppintervjuerna gjordes med ungdomar i nionde klass vid Gustav Adolfsskolan och Dammhagskolan (grundskolor i centrala Landskrona). Kontakten med ungdomarna förmedlades via kuratorer vid de båda skolorna. Dessa intervjuer spelades inte in på band utan nedtecknades för hand.

Vidare genomfördes en mindre enkätundersökning i vilken ”folk på stan” fick svara på frågor om trygghet och trygghetsinsatser i Landskrona. Undersökningen skedde på olika gator och torg i centrala Landskrona och genomfördes muntligt utifrån ett frågeformulär (se bilaga 1). 19 av 25 tillfrågade¹¹ valde att besvara frågorna. I vissa fall har frågorna endast besvarats kortfattat. I flertalet av fallen har dialogen emellertid utvidgats till en kortare samtalsintervju. Detta på initiativ av de tillfrågade och med uppmuntran från intervjuaren. Samtalen med ”folk på stan” varierar därmed tidsmässigt, från 5 till 20 minuter. Elva av de personer som besvarade frågorna var män, åtta var kvinnor. De tillfrågade var uppskattningsvis mellan 25 och 80 år.

Personer verksamma i centrum har också fått komma till tals kring temat trygghet. Korta samtalsintervjuer har gjorts med 24 personer inom 19 olika verksamheter.¹² Intervjuerna skedde på deras arbetsplatser och fördes utifrån sex frågeställningar. Samtalen kom dock i flera fall att kretsa kring ett antal ytterligare aspekter som

¹¹ Sex personer avböjde medverkan på grund av tidsbrist.

¹² Vi riktade oss till ytterligare två verksamheter där personalen emellertid tackade nej till medverkan.

introducerades av de tillfrågade. (För intervjuguide se bilaga 2, för specificering av medverkande se bilaga 3).

Det etnografiska materialet samlades in från sensommaren 2006 till våren 2007. En stor del av det insamlade materialet bygger på samtal av olika slag. Detta har varit en medveten utgångspunkt. Ämnet ”trygghet” ger upphov till en mängd olika tolkningsmöjligheter och det är av vikt att kunna se hur var och en resonerar kring det. Det har under fältarbetet också blivit tydligt att trygghet, lugn och brottslighet är teman som starkt berör och som man gärna diskuterar. Texten innehåller åtskilliga citat och utdrag från intervjuer och fältanteckningar. Syftet med detta är att läsaren ska få en uppfattning om materialet och kunna göra sin egen tolkning.

Vi har också inhämtat redan dokumenterat material i form av uppsatser och tidigare utförda intervjuer (Wästerfors, 2005). Nedan följer en sammanfattning av den empiri som samlats in och som alltså utgör fundamentet till rapporten.

Insamlat material

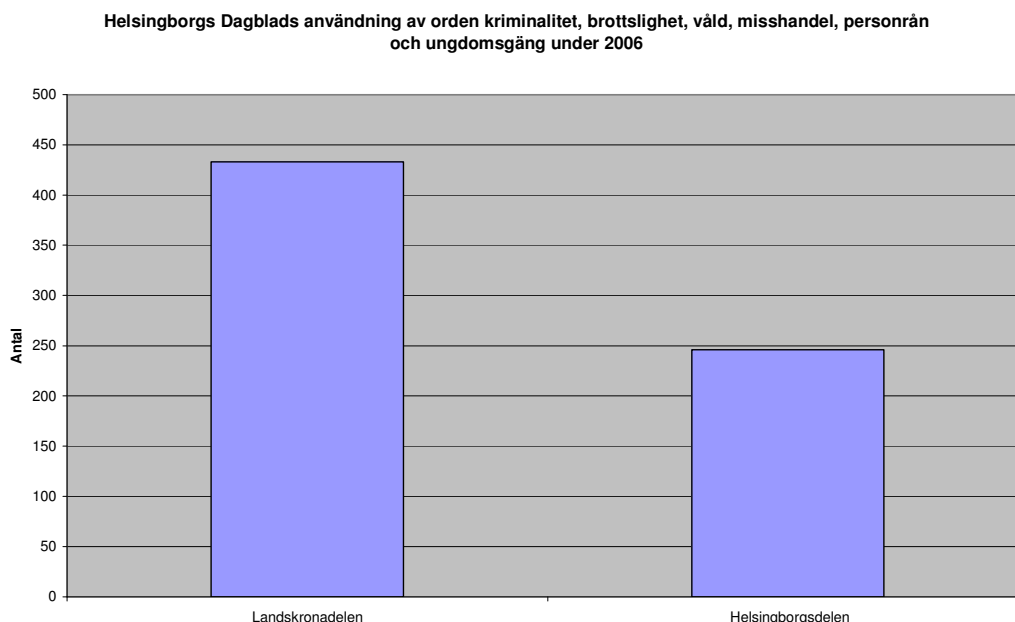
- ”Go-alongs” under vandringar med:
 - 1) *Ordningsvakter* – vid ett tillfälle, under hela arbetspasset
 - 2) *Fältarbetare/fältsekreterare* – vid ett tillfälle, under hela arbetspasset
 - 3) *Brottsförebyggare* (Blåjackorna) – vid två tillfällen, under hela arbetspassen, totalt sett har vi vandrat tillsammans med fem av brottsförebyggarna (i olika konstellationer)
- Kortare fältbaserade samtalsintervjuer med socialarbetare, fritidsarbetare, poliser, krögare, krogvakter, butikspersonal, ungdomar och ”folk på stan”
- Besök på ungdomsgården Nova (i centrala Landskrona).
- 2 fokusgruppintervjuer med sammanlagt sex ungdomar (fyra flickor och två pojkar) i årskurs 9 vid Gustav Adolfsskolan samt Dammhagskolan
- 2 intervjuer med representanter från polisen och Socialtjänsten i Landskrona
- 24 samtalsintervjuer med personer verksamma i Landskrona centrum (utifrån intervjuguide)
- 19 samtalsintervjuer med ”folk på stan” (utifrån frågeformulär)

- Statistik från polisen och Brottsförebyggande rådet (BRÅ)
- Granskning av Helsingborgs Dagblad/Landskronapostens nätupplaga, kontinuerligt sedan december 2005
- Insamling av redan dokumenterat material (uppsatser, intervjuer)

Brottsligheten, mediabilden och nedgångsdiskursen

Brottsligheten i Landskrona

I Helsingborgs Dagblads artikelarkiv på Internet gjordes sökningar på följande begrepp: kriminalitet, brottslighet, våld, misshandel, personrån och ungdomsgång. Sökningarna avgränsades till artiklar rapporterade lokalt, i Landskrona respektive Helsingborg, det senaste året.¹³ De nämnda sökorden gav sammanlagt 433 träffar i Landskrona lokaldel jämfört med 246 träffar i Helsingborgsdelen. Flest träffar gav begreppet ”misshandel”; 200 i Landskrona och 113 i Helsingborg. Sökordet ”ungdomsgång” återfanns under det senaste året i 42 artiklar i Landskronadelen (jämfört med 12 gånger i Helsingborg).

Sökningarna säger ingenting om huruvida flera begrepp förekommer i en och samma artikel. De avslöjar inte heller om artikelns innehåll är av positivt eller negativt slag (till exempel minskad ”brottslighet” eller ökad ”brottslighet”). Likväl ger sökningarna en antydning om att kriminalitet har varit ett återkommande tema i lokalpressen det senaste året. I jämförelse med Helsingborg utmärker sig Landskrona när det gäller antalet brottsassocierade rapporter.

¹³ Sökningen gjordes 2007-03-08.

I Helsingborgs Dagblads nätupplaga gjordes en undersökning om vad nätläsarna i första hand förknippar med Landskrona. Drygt 60 procent av dem som röstade svarade att de främst associerar Landskrona med brott.¹⁴ Närmast i följd, med 16 procent av rösterna, var fotbollslaget Landskrona BoIS. Nätröstningen följdes upp av ytterligare en undersökning där frågan om vad det beror på, det vill säga att Landskrona förknippas med brott, aktualiserades. Närmare hälften av dem som besvarade frågan valde följande svarsalternativ: ”att brottsligheten faktiskt är hög”.¹⁵

I de samtal som ligger till grund för föreliggande rapport återkommer ständigt begreppet brottslighet relaterat till media; media sägs dramatisera situationen i Landskrona. Man talar om hur media genom överdrifter ”förvrider bilden” av brottsligheten och de kriminella ungdomarna. Till detta ska vi återkomma lite längre fram. Låt oss för tillfället titta närmare på statistiken över anmälda brott i Landskrona tätort.

Det totala antalet anmälda brott i Landskrona stad¹⁶ har minskat under såväl år 2005 som år 2006. År 2004 anmäldes totalt 6740 brott i Landskrona. Ett år senare hade anmälningarna minskat med 759 och två år senare (2006) var antalet anmälda brott nere i 5595. (Polismyndigheten, Helsingborg)

Ett grundläggande argument för trygghetsåtgärder i Landskrona var att antalet misshandelsfall och personrån, brott som särskilt förknippas med ungdomar, hade ökat drastiskt under år 2005. Hur ser då statistiken ut när det gäller misshandel inomhus¹⁷ och personrån? Om vi iakttar nedanstående diagram (diagram 1) kan

¹⁴ Övriga svarsalternativ var ”båtar”, ”BoIS”, ”mångkultur”, ”Sverigedemokrater”, ”vindkraft”, ”Ven”, ”Öresund” och ”något annat”. Röstningen påbörjades 2007-01-16. Detta resultat uppmättes 2007-01-18 då sammanlagt 1091 personer hade röstat.

¹⁵ Röstningen påbörjades 2007-01-19. Detta resultat uppmättes 2007-01-23 då 1265 personer hade röstat.

¹⁶ När vi i fortsättningen talar om ”Landskrona” är det Landskrona *stad* (dvs. inte kommun) som avses.

¹⁷ Eftersom trygghetsåtgärder i stor utsträckning har syftat till att inrikta sig på ungdomsproblematiken i centrum har det främst varit av intresse att studera kategorin ”misshandel inomhus”. Det bör emellertid påpekas att antal anmälda misshandelsfall inomhus också har minskat under år 2006.

vi se att både (de anmälda) misshandelsfallen och personrån¹⁸ har minskat under 2006, jämfört med 2005.

Diagram 1: Polisänmällda misshandelsbrott (utomhus) och personrån i Landskrona tätort 1998-2006

Källa: Polismyndigheten i Helsingborg

Antalet anmälda fall av misshandel utomhus minskade från 254 år 2005 till 223 år 2006. Personrånerna följde samma tendens; anmälningarna minskade från 73 år 2005 till 53 år 2006.

Om vi granskar förändringarna över de senaste nio åren kan vi se att de anmälda misshandelsfallen minskade under 1999, men efter denna nedgång skedde en ökning av antalet anmälningar fram till och med 2002. Året därpå (2003) minskade misshandelsfallen på nytt; de närmade sig då 1999 års nivå. Därefter skedde återigen en ökning som kom att utmynna i den kraftiga ökningen under år 2005.

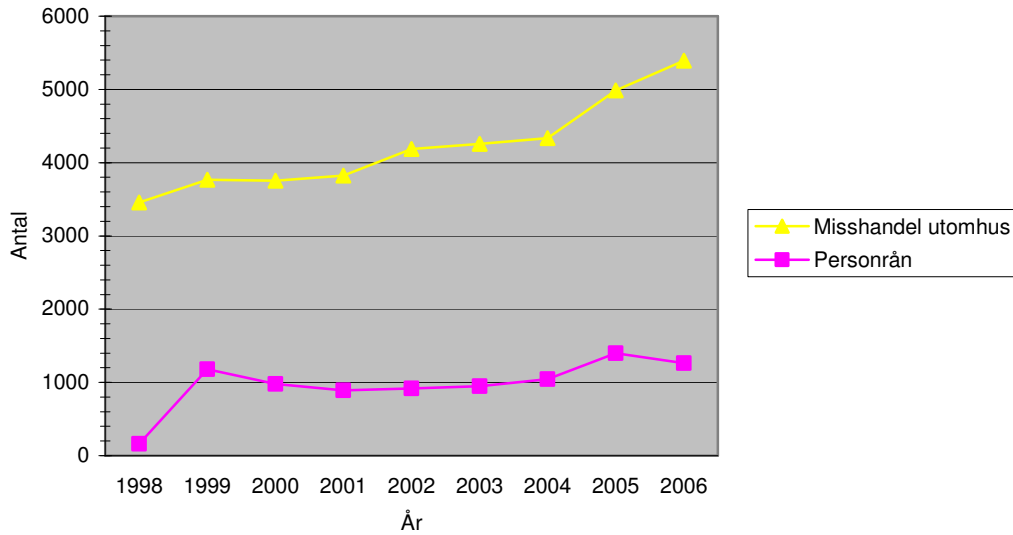
När det gäller personrån har antalet anmälningar följt en relativt stadigt men svagt uppåtgående kurva. I likhet med misshandelsfallen minskade anmälningarna under 2003 och ökade kraftigt under 2005.

2005 års anmälningsstatistik utmärker sig alltså även då vi ser på förhållandena under något längre tid. Som vi har sett bryts emellertid denna trend: antalet

¹⁸ För en detaljerad beskrivning av vad som ingår i kategorierna ”misshandel utomhus” och ”personrån” se bilaga 4.

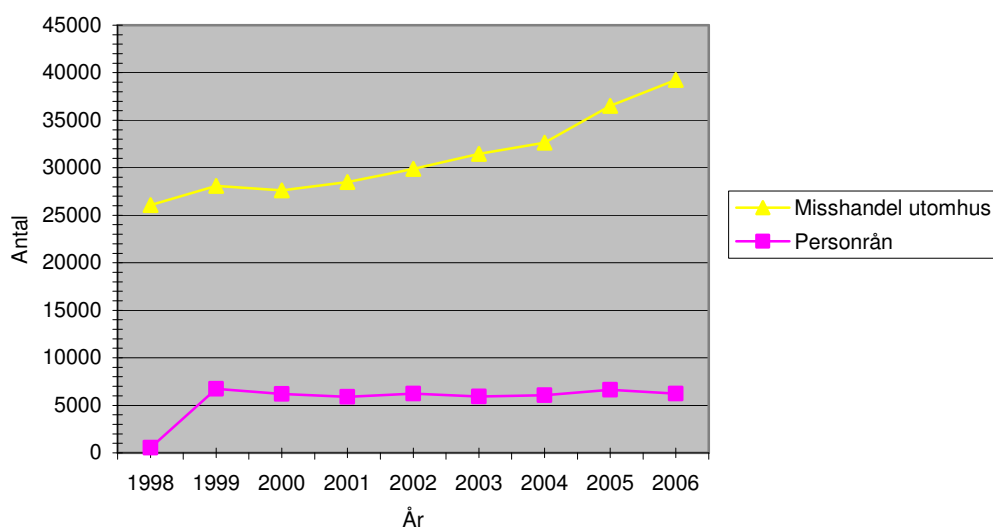
anmälningar beträffande misshandel och personrån har minskat under år 2006. När det gäller misshandel utomhus utmärker sig Landskrona dessutom positivt i jämförelse med både regional och nationell statistik över anmälningar.

Diagram 2: Polisanmälda misshandelsbrott (utomhus) och personrån i Skåne län 1998-2006

Källa: Brottsförebyggande rådet

Diagram 3: Polisanmälda misshandelsbrott (utomhus) och personrån i Sverige 1998-2006

Källa: Brottsförebyggande rådet.

De båda diagrammen ovan (diagram 2 och 3) visar att antalet anmälda misshandelsfall utomhus i Skåne, liksom i Sverige totalt sett, fortsatte att öka under 2006.¹⁹ I likhet med Landskrona har antalet anmälda personrån dock minskat (i Skåne och nationellt).

Sedan 2005 anmäls det alltså färre misshandelsfall och personrån i Landskrona. Denna minskning sammanfaller med de insatser som gjorts för att minska brottsligheten och öka tryggheten i staden. När det gäller personrånen följer Landskrona tätort den allmänna trenden (regionalt och nationellt). Men samtidigt särskiljer sig Landskrona då man ser till minskningen av antalet anmälda misshandelsbrott utomhus.

Det har alltså skett en positiv förändring: anmälningarna av misshandel och personrån minskar i Landskrona tätort. Är det då trygghetssatsningarna som har orsakat denna nedgång i antalet anmälda brott?

Det är, vilket inte sällan är fallet i samhällsvetenskapliga studier, svårt att fastställa otvetydiga orsaksrelationer. Liksom i ett pussel finns det specifika bitar som passar ihop. När pusslet är färdiglagat är det inte möjligt att avgöra vilken bit som lades först – men alla bitarna är sannolikt viktiga för dess helhet. Även om man alltså inte kan ange trygghetssatsningarna som den omedelbara orsaken till nedgången i antalet anmälda brott²⁰ bör det vara tydligt att de utgör en viktig del i ett komplext pussel.

När Landskrona kommun observerade att den anmälda brottsligheten ökade under 2005 initierades eller förstärktes olika motkrafter. Situationen blev alltså en markör för att ”någonting måste göras” (jfr. Wästerfors, 2005). Nedgången i antalet misshandelsbrott och personrån kan sättas i samband med att tillfällena till att begå dessa typer av brott (dvs. oöverlagda sådana) blivit färre tack vare trygghetssatsningarna.

¹⁹ Statistiken är inhämtad från Brottsförebyggande rådet (BRÅ) 2007-03-08 och utgår från samma brottskoder som polismyndighetens statistik. (Eftersom Polismyndigheterna omorganiserades under 1998 medförde detta en del problem med indataleveranserna – detta har påverkat statistiken från BRÅ i viss mån.) BRÅ:s siffror för år 2006 bygger på preliminära beräkningar.

²⁰ Vi vet inte hur situationen hade utvecklats om trygghetssatsningarna *inte* gjorts (till exempel om de anmälda brotten likväl hade minskat i antal).

En betydande del av ”motkrafterna” handlar om ökad närvaro. Det är allt fler trygghetsaktörer som rör sig i centrala Landskrona under dagtid, på kvällar och på nätter. Deras arbetsinsatser har ett direkt brottsförebyggande och brottsdämpande syfte. (Detta arbete kommer att behandlas mer ingående i ett kapitel längre fram.) Genom att fältarbetare, brottsförebyggare och ordningsvakter medlar i hotfulla situationer kan bråk avstyras innan det så att säga hinner ”bli allvar”. Trygghetsaktören fungerar som en ”kapabel väktare”, det vill säga en individ vars närvaro förhindrar brottet (Cohen & Felson, 1979).

Vid flera tillfällen under våra vandringar har vi sett hur trygghetsaktörerna agerat som ”kapabla väktare”. Fältarbetarna fungerade exempelvis som medlare i en dispyt mellan några pojkar och tre personer i medelåldern. Efter en stunds samtal med kontrahenterna dämpades den laddade stämningen och grupperna gav sig av åt skilda håll. Det är naturligtvis inte möjligt att uttala sig om hur situationen hade utvecklats utan fältarbetarnas medling men det är fullt möjligt att grälet hade eskalerat till våld.

Trygghetsarbetarna lär också känna många av dem som vistas i centrum. De söker bland annat upp skolgårdarna där många unga uppehåller sig på kvällar och helger. En socialarbetare berättar att han (även på sin fritid) tillbringat många nätter utanför Dammhagskolan enbart för att ”prata med ungdomar” – för att ”övertyga dem om att det finns möjligheter”.

Genom det uppsökande arbetet skapas kontakter som i sig kan verka brottsförebyggande. Försvagade sociala band (exempelvis till föräldrar och skola), vilket beskrivits som en grogrund för avvikande beteende (Hirschi, 1969/2002), kan stärkas genom trygghetsaktörernas relationsskapande arbete. Stärkta sociala band har ansetts höra samman med ökad social kontroll – och minskad risk för kriminalitet (ibid.). De sociala band som Hirschi talar om kan åtminstone delvis översättas med de ”bärande relationer” som social- och fritidsarbetare betonar vikten av (jfr. Wästerfors, 2005).

Eftersom trygghetsinsatserna har koncentrerats till en så kallad ”hotspot”, nämligen Landskrona centrum, kan det finnas anledning att fråga sig huruvida

brottsligheten har fått en ökad spridning, det vill säga om personrånen och misshandelsfallen har ökat på andra platser i Landskrona. Har brottsligheten förflyttat sig sedan centrum punktmarkerats?

Enligt statistik från polisen (Kriminalunderrättelsetjänsten, Polisområde nordvästra 2004-2006) uppvisas ingen sådan tydlig förändring. Misshandelsbrotten, liksom personrånen, är fortfarande koncentrerade till stadens centrala delar; en kritisk yta av cirka 1 km² (Eriksgatan/Östergatan/S:t. Olovsgatan) (för kartbild se sidan 12). Tidpunkten när det gäller misshandelsfallen har inte heller förändrats nämnvärt; fortfarande utgör veckosluten, kvällar och nätter (i synnerhet då nöjeslivet är som mest intensivt), kritiska perioder. Personrånen följer samma mönster.

Mediabilden – rädsla och oro

Trots en nedgång i det totala antalet anmälda brott i Landskrona visar den senaste trygghetsmätningen (Nordvästra Skåne, 2006) att Landskronaborna fortfarande uppger sig vara otrygga. Strax över 70 procent av de tillfrågade i Landskrona tätort angav att de upplever oro för att utsättas för brott.

Det går förvisso att se en minskning här. År 2005 uppgav 80 procent att de kände sig oroliga för att bli utsatta för brott. Granskar man svaren kopplade till specifika kategorier såsom ”oro för inbrott i bostad”, ”oro för inbrott i källare” och ”oro för skadegörelse på/stöld av eget fordon” ser man emellertid att det endast är i det sistnämnda fallet man kan tala om minskad rapporterad oro, och då handlar det enbart om en förändring på 1 procent. Ser man till oro att utsättas för misshandel/överfall utomhus visar enkätmaterialen på en liten ökning, från 38 procent år 2005 till 41 procent år 2006. Sett mot bakgrund av detta blir det problematiskt att tala om mindre otrygghet trots den positiva förändringen när det gäller oro för att utsättas för ”brott” (ospecificerat).

Vidare sa sig cirka 30 procent (jämfört med 25 procent år 2005) ha avstått från någon aktivitet på grund av sin oro. Lika många som under 2005 (cirka 50 procent) uppgav att de känner sig otrygga när de vistas ute ensamma under

kvällstid. Den mer allmänna otryggheten, det vill säga oro som inte är uttryckligt associerad till brottslighet, tycks alltså bestå.

Upplevelser och uppfattningar relaterade till trygghet kommer att diskuteras mer i detalj i kommande kapitel. Här ska resultatet av trygghetsmätningen sättas i samband med rapporteringen om brott i lokalpressen.

Minskad brottslighet leder, som tidigare nämnts, inte nödvändigtvis till en ökad upplevelse av trygghet (jfr. Mallén, 2005; Walklate, 2000). Många av aktörerna i denna studie uppger mediareporteringen som en orsak till att människor i Landskrona känner sig otrygga. En flicka i nionde klass på Dammhagskolan berättar exempelvis att hon inte känner sig speciellt otrygg och att hon inte märker av brottsligheten i Landskrona. Hon fortsätter emellertid med att berätta att det är lätt att ta till sig vad som sägs i media och att hon därför ”kan vara rädd för gängen som kan komma och knivhugga en om man är ute på stan”. Samtidigt som flickan säger att media ”överdriver och förvrider bilden av brotten” så betonar hon att det inte är lätt att veta ”vad som är sant”.

I likhet med många andra aktörer i denna studie ger flickan uttryck för en ambivalent inställning till media. Å ena sidan upplever hon sig bli negativt påverkad, å andra sidan säger hon sig kunna genomskåda medias överdrifter. En vanlig inställning som uttrycks bland aktörerna i materialet är att *andra*, det vill säga inte i första hand de själva, blir uppskrämda av lokalpressens artiklar.

Massmedias inverkan på individers rädsla och oro för att bli utsatta för brott har diskuterats flitigt inom kriminologisk forskning. Vissa forskare har framhållit massmedia som en viktig bidragande faktor till människors rädsla för brott (Balvig, 1988; Garofalo, 1981). Balvig (1988) som studerat rädsla för brott i Schweiz menar till exempel att massmedia kan förmedla en uppfattning om att ett samhälle är tryggt trots att kriminaliteten är hög. Detta skulle innebära att om media bygger upp en otrygghetsdiskurs kring en stad så *blir* denna stad också otrygg oavsett brottslighetsnivå. Andra har problematiserat denna bild och betonat att media som orosalstrande faktor ibland har tillskrivits en alltför stor innebörd (jfr. t ex Åkerström, 1998).

Oavsett hur stor och direkt påverkan massmedia egentligen har när det gäller individers oro för brottslighet är det tydligt att aktörerna i denna studie föreställer sig att det finns ett samband däremellan. De talar förvisso om att lokalpressen "förstorar upp" brottsrelaterade aspekter – men de berättar också att mediabilden framkallar rädsla och oro, om inte hos dem själva så hos andra. En centrumhandlare talar om att Landskronaposten måste "sluta snacka skit om Landskrona" eftersom "folk blir rädda". En annan handlare menar att "media är ett problem", människor "blir uppstressade" av det som står i tidningen.

Mediabilden av brottslighetens ansikte

Medias rapportering beträffande brottsligheten i Landskrona beskrivs som ett problem även när det handlar om annat än rädsla och oro. En aspekt som lyfts fram bland de medverkande i denna studie är att det skapats en negativ bild av ungdomar i Landskrona. Bland annat uttrycks oro över att detta ska bli en självuppfyllande profetia. En fritidsarbetare på ungdomshuset Nova berättar att: "det har skapats en bild av ungdomarna på Nova som inte är sann men som bidrar till att skapa problem – eftersom den *blir* sann". Det berättas också om hur media bidragit till att vuxna människor börjat uppträda alltmer otrevligt gentemot invandrarungdomar i Landskrona:

Lugnt på stan har uppmärksammat att allt sedan media skrivit om Landskrona och dess problem, har en hel del vuxna haft en tuff attityd gentemot invandrarungdomarna. [...] oavsett om de vuxna är berusade eller inte, har de varit verbalt otrevliga [...] på så sätt att de är provocerande och omogna i sitt uttalande, detta har då slutat med att ungdomarna har varit verbalt otrevliga tillbaka. (Verksamhetsberättelse från Barn och ungdomsförvaltningen, Landskrona kommun, 2007, s. 17-18).

En polis i Landskrona uttrycker också missnöje med lokalpressen. Han framhåller att man självklart måste rapportera om negativa företeelser – men att man måste fokusera även på positiva händelser.

[...] det är lite psykologi också i det här [...] och den här spiralen den spinner ju vidare [...] så jag tror det är jätteviktigt att man- alltså jag läser ju NST eller Landskronaposten varje dag va [...], och det är ju hela tiden man rapporterar om inbrott, misshandel [...] vad det nu är, väldigt lite positivt, jag tror [...] man måste lyfta fram- inte blunda för det negativa men lyfta fram det positiva också.

Media, i detta fall särskilt lokalpressen, kan betraktas som en ”moralisk entreprenör” (Becker, 1963/2006) vars rapportering fastställer vissa ”sanningar”, till exempel i fråga om brottslighetens utbredning och ansikte (vem som begår brotten). Dessa bilder (sanna eller falska) kan bidra till att tidningens läsare får en förhandsinställning till aspekter de själva inte känner till eller har varit med om.

En av brottsförebyggarna berättar att han (utifrån bland annat lokalpressen) hade fått uppfattningen att det sker ett par hundra fall av väskryckning i Landskrona varje år. Han beskriver hur förvånad han blev när han fick veta att det faktiska antalet var ”fem eller femton” (han säger sig inte minnas exakt).²¹ En annan brottsförebyggare berättar:

De äldre i Landskrona måste sluta vara rädda och gå ut och se på stan med egna ögon. De måste se sin egen verklighet, göra sina egna analyser. Som det är nu talar alla om hur det ser ut – men egentligen vet de inte.

Media producerar också bilder av brottslighetens ansikte. Dessa bilder kan ligga till grund för ett avståndstagande från vissa utpekade grupper. En stor del av Landskronapostens artiklar om kriminalitet lyfter fram ungdomsbrott, inte sällan gängrelaterade sådana.²² Vissa artiklar har fokuserat speciellt på invandrarungdomar. På ungdomshuset Nova (där större delen av besökarna har invandrarbakgrund) talar både personal och ungdomar om ett samband mellan medias rapporter och ett ökat avståndstagande från ungdomar, då inte minst från ungdomar med invandrarbakgrund. En fritidsarbetare menar att ungdomarna på Nova ”har blivit stämplade”. En orsak till detta, berättar han, är att lokalpressen i flera artiklar uppmärksammat hur några av fritidsgårdens unga besökare använt sig av musikstudion för att spela in våldsglorifierande musik²³.

²¹ Totalt anmäldes 9 väskryckningar i Landskrona tätort år 2006. Året innan anmäldes 10 fall av väskryckning. (Polismyndigheten, Helsingborg)

²² Exempel på artiklar från Helsingborgs Dagblads/Landskronapostens nätupplaga: ”Förföljs av gäng – vågar inte polisanmäla” (2006-03-11), ”Vi har våldet i blodet” (2006-03-12), ”Gäng sprider skräck på Lunarstorm” (2006-03-16), ”Gängen tog över scenen på UKM” (2006-04-01), ”Barn fortsätter posera med vapen på nätet” (2006-06-15), ”Ungdomsgäng fortsätter sprida skräck” (2006-09-03), ”De blev gängens offer” (2006-09-03), ”Anmälda gängbrott senaste halvåret (2006-09-03), ”Snaran dras åt kring ungdomsgängen” (2006-10-06), ”Rånet del av gänguppställning” (2006-10-06).

²³ Exempel på artiklar från Helsingborgs Dagblads/Landskronapostens nätupplaga: ”Våldet hyllas – i kommunens radio” (2006-04-01), ”Vi ska riva hela stan” (2006-04-01), ”Kommunalrådet bestört” (2006-04-01), ”Skärpt tillsyn på Nova efter våldshyllningar” (2006-08-10).

Även om de sociala aktörerna försöker nyansera mediabilden genom att kritisera den återkommer ”den höga brottsligheten i Landskrona” ständigt i diskussionerna. Lokalpressen tycks således i relativt stor utsträckning sätta agendan för vad man talar om. Oavsett vilken inställning man har till diskussionsämnet reproduceras därmed bilden av Landskrona som en stad förknippad med kriminalitet.

Nedgångsdiskursen

Bilden av Landskrona som en stad associerad med kriminalitet ingår som en del i en nedgångsdiskurs. Landskrona beskrivs åtskilliga gånger som en problemstad av aktörerna i denna studie. Förhållningssätten till problemen i staden ser emellertid olika ut.

En del av stadens invånare kan beskrivas som *moraliskt indignerade*; de skildrar en dystert bild av Landskrona och deras inställning är inte sällan främlingsfientlig. Problemen i Landskrona förknippas av dessa aktörer ofta med invandrare och man återkommer i sina resonemang ständigt till att ”ingenting görs”. En man i sextioårsåldern berättar att han själv känner sig trygg i Landskrona och att ”tidningarna överdriver”. Samtidigt framhåller han dock att någonting måste göras för att rätta till problemet med otrygghet. Mannen efterfrågar ”hårdare tag” och menar att fler poliser är lösningen eftersom de inger respekt. Han menar att brottsförebyggarna inte är till någon nytta, inte heller de ridande poliser som numera befinner sig i Landskrona. Brottsförebyggarna kallar han ”ett gäng blattar som springer runt” och de ridande poliskvinnorna benämner han ”två kärringar” som knappast inger respekt.

Även om just den här mannen kanske är särskilt frispråkig i beskrivningen av sina åsikter kan han likväl ses som representant för de Landskronabor som understryker problemen och som har svårt att föreställa sig en väg ut ur ”eländet”. En lösning på problemen uttrycks visserligen; fler poliser. Andra eller kompletterande alternativ till utökad polisenärvaro betraktas med stor skepticism eller direkt motstånd. De trygghetsåtgärder som gjorts säger man sig antingen inte känna till eller riktar man kritik mot dem.

Brottsförebyggarna är särskilt utsatta för denna kritik, bland annat för att deras arbete jämförs med polisens. Flera påpekar att brottsförebyggarnas insats inte är av någon betydelse eftersom ”de är kompisar med ungdomarna”. En äldre man beskriver brottsförebyggarnas arbete på följande sätt: ”Jag har inget positivt att säga om dem. De inger ingen respekt. Man skojar ju med dem och slänger dem i sjön”²⁴. Kritik riktas även mot ordningsvakterna på grund av att de inte har samma befogenheter som polisen. Det är emellertid få av de tillfrågade som känner till de ordningsvakter som är förordnade enligt § 3 (se fotnot nummer 1).

En annan aspekt som är återkommande bland dem vi här kallat moraliskt indignerade är bilden av att ”det var bättre förr”, det vill säga före varvskrisen under 1980-talet och innan flyktningarna från Bosnien, Kosovo och Mellanöstern kom till Landskrona under 1990-talet.

De trygghetsinsatser som gjorts betraktas med moralisk indignation som en del i ett samhälleligt förfall. I nedgångsdiskursen ingår en bild av att insatserna inte är de man önskat (önskemålen är poliser, ”hårdare tag”) men kritik riktas också mot att insatserna överhuvudtaget behövs. Själva insatserna ses därmed som tecken på det moraliska förfallet – inte som en väg ut. Blåjackorna (som är mest synliga eftersom de rör sig ute oftare och tidigare än ”Lugnt på stan”-gruppen) kan till exempel ses ur ett perspektiv där verksamhetens själva existens blir ett tecken på hög brottslighet/anledning till otrygghet Trygghetsinsatserna kan på så sätt motverka sig själva om de så att säga tolkas som tecken på brott, ”signs of crime” (jfr. Skogan & Maxfield, 1981).

Att ”det var bättre förr” är en uppfattning som även uttrycks bland de aktörer vi här kommer att kalla *sociala entreprenörer*. Skillnaden mellan dem och de moraliskt indignerade är att de, inte sällan tillsammans med en nostalgisk bild av Landskrona, framhåller vikten av att ”blicka framåt” och finna alternativa lösningar. De sociala entreprenörerna ger uttryck för en tillförsikt om att bilden av Landskrona som en problemstad (den sanna eller överdrivna) kan förändras.

²⁴ Två brottsförebyggare kastades vid ett tillfälle i havet av en grupp ungdomar, rapporterar Helsingborgs Dagblads/Landskronapostens nätupplaga (2006-07-26).

Inte minst ger personer verksamma i Landskrona centrum en mängd uppslag på hur nedgångsdiskursen kan motarbetas. Utifrån centrumhandlarnas perspektiv handlar mycket om att skapa ”ett levande centrum”. Centrumhandlarna menar att det är problematiskt att inte fler Landskronabor gynnar handeln på sin bostadsort utan istället åker till Center Syd (i Löddeköpinge) eller Väla centrum (nordöst om Helsingborg) för att shoppa. Anledningarna till att Landskronabor i stor utsträckning undviker att göra inköp i centrum uppges bero dels på att utbudet inte är tillfredsställande, dels på att individer är rädda för de ungdomsgäng som sägs hålla till i centrum.

Vissa centrumhandlare menar att fler poliser och övervakningskameror skulle förbättra situationen. Bättre belysning är ytterligare en aspekt som efterfrågas. Samtidigt menar de emellertid att sådana insatser inte är tillräckliga. Det är också viktigt att göra något för ungdomarna eftersom, som en handlare uttrycker det; ”de är uttråkade och behöver stimulans”.

Centrumhandlarna är överlag positivt inställda till brottsförebyggarnas arbete. De problem som lyfts fram är att dessa inte har tillräckliga befogenheter och att de ”blir vänner med ungdomarna”. Flera av handlarna menar emellertid att brottsförebyggarna har en ”dämpande inverkan” och att det har blivit lugnare sedan de började vandra i centrum.

Medan handlarna framförallt är inriktade på att man via ett uppsving inom handeln ska lyckas tvätta bort problemstämpeln från Landskrona, poängterar andra aktörer (till exempel andra verksamma i centrum och folk på stan) bland annat att man måste ”jobba långsiktigt”, ”motverka rasism” och ”föra en mer nyanserad debatt” som håller ”en högre intellektuell nivå”. Vidare nämns att barn och ungdomar med problem måste ”fångas upp” och att det krävs ”ett bättre bemötande människor emellan”.²⁵ En polis i Landskrona beskriver vidare:

²⁵ Det finns exempel på hur sådana uppfattningar har omsatts i praktiken. En grupp Landskronabor har startat nätverket ”Fördel Landskrona” vars syfte är att individer på frivillig basis bland annat hjälper ungdomar (med t ex läsläsning) och arbetar för att människor möts över såväl sociala som kulturella gränser.

Det skulle behövas mer en- vad ska man säga positivism och engagemang, jag menar man kan inte bara skylla på att varvet lade ner sjuttioett eller när det var [...] ibland så kan man få den känslan liksom att 'ja innan hade vi- [...] vi hade varvet men sen lade det ner och då gick det åt skogen' [...]. Alltså det- det är lite för enkelt att säga så jag menar nu har vi företag som Haldex som är världsledande [...] Besam bland annat också som är stora rent internationellt [...] samhället förändras ju också och det gäller ju att hänga med [...] det industriella samhället är ju i stort sett slut nu ju [...] det är ju mer serviceinriktat och det är mer kunskapsintensivt och det går ju mycket fortare [...] det här med det geografiska läget tycker jag ju är optimalt egentligen [...] för Landskrona. [...] där skulle man kunna bygga vidare. Och jag vet ju att där finns ju krafter också som- jag skulle inte säga att alla är jättenegativa, alla har en dålig bild av stan och så vidare det finns ju faktiskt dom som också är väldigt positiva till stan [...] väldiga eldsjälur.

Särskilt intressant är att denna invändning mot nedgångsdiskursen och dess nostalgi uttalas av en polis. Med den kunskap om stadens kriminalitet och den "polisblick" han kan förväntas ha (Finstad 2000) skulle han kanske lika gärna kunna ansluta sig till pessimisterna men så var alltså inte fallet.

Sammanfattning

Statistiken visar att den totala brottsligheten i Landskrona tätort har minskat under år 2006. Det har skett en förändring i positiv riktning när det gäller antalet anmälda misshandelsfall och personrån. Landskrona utmärker sig dessutom i jämförelse med regional och nationell statistik angående anmäld misshandel. År 2006 minskade antalet anmälda misshandelsbrott i Landskrona. I Skåne län och i landet totalt sett fortsatte kurvan att peka uppåt.

Satsningarna på trygghetsarbete i Landskrona kan ha bidragit till den positiva riktningen. Detta genom att den ökade närvaron av trygghetsaktörer i centrum reducerar tillfällena att begå nämnda brott. Misshandel som följd av en alltmer upptrappad dispyt kan exempelvis undvikas genom fältarbetarnas, ordningsvakternas och brottsförebyggarnas medling. Det uppsökande arbetet (att skapa kontakter med ungdomar) har med säkerhet också haft en framgångsrik verkan då det fungerar såväl brottsförebyggande som brottsdämpande.

Otryggheten i Landskrona tätort verkar ändå bestå. Media beskrivs, av aktörerna i denna studie, som en av orsakerna till att människor upplever en otrygghet;

lokalpressen sägs ha "skrämt upp" individer i Landskrona. Som särskilda faror har ungdomar, ofta invandrarungdomar, pekats ut.

Kriminaliteten skildras som ett av tecknen på samhälleligt och moraliskt förfall och dess orsak och verkan ingår i en mer omfattande nedgångsdiskurs beträffande Landskrona. Utifrån berättelserna i vårt material kan två inställningar till eländesskildringarna urskiljas; en som bygger på moralisk indignation och en som handlar om socialt entreprenörskap.

Bilder av lugn och trygghet

Trygghet

Trygghetssatsningarna har haft som mål att skapa ett lugnare centrum där människor kan känna sig trygga att vistas. Den senaste trygghetsmätningen (Nordvästra Skåne, 2006) visar dock att en relativt stor andel Landskronabor fortfarande känner sig otrygga. Andelen Landskronabor (i Landskrona tätort) som uppger att de känner sig otrygga då de vistas ute ensamma en sen kväll ligger på samma nivå som under år 2005 (48 procent). När det gäller frågan om huruvida man avstått från någon aktivitet på grund av oro hamnar andelen oroliga Landskronabor dessutom på en något högre nivå än under 2005 (31 procent jämfört med 25 procent). Betyder det att satsningarna på trygghet inte har haft någon verkan?

Det är viktigt att studera trygghetsaspekten lite närmare. Trygghetsmätningen utgår från en kvantitativ metod som gör det svårt att få en uppfattning om hur individer resonerar kring sina svar på frågor om oro och trygghet. Det etnografiska material som ligger till grund för föreliggande studie kan därför ses som ett komplement till statistiken. Hur resonerar Landskronaborna kring trygghet, oro och trygghetssatsningar?

De aktörer som vi har samtalat med är överlag positiva till de trygghetssatsningar de har hört talas om, det vill säga i första hand Blåjackorna. Ordningsvakterna och fältarbetarna är det färre som känner till. Framförallt centrumhandlarna menar att brottsförebyggarna bidragit till större trygghet och ett lugnare centrum. Brottsförebyggarna kan till exempel tala med ungdomar som ”hänger utanför affärerna” och ”skrämmar kunder” för att få dem att förflytta sig till någon annan plats.

Men även ungdomar och ”folk på stan” ger positiva omdömen om Blåjackorna. ”De kollar vad som händer – de är trevliga”, ”de gör en bra insats”, ”det är bra att de har kontakt med de bråkiga ungdomarna” är några kommentarer. De kritiska röster som höjs handlar oftast om att poliser behövs mer än brottsförebyggare, att

Blåjackorna inte ”är seriöst” och att det är ett problem att ”de blir kompis med ungdomarna”. Andra är mer kluvna och menar att brottsförebyggarna gör ett bra arbete men att deras befogenheter inte räcker till; de har en lugnande effekt men ingen makt. Den kritik som förs fram handlar således oftast om att brottsförebyggarna inte ägnar sig åt sådant som ligger utanför deras (enligt detta synsätt alltför snäva) befogenheter.

Det kan också handla om att brottsförebyggarna kritiseras på grund av att man inte känner till syftet med deras specifika sysselsättning. Exempelvis har det påpekats att de ”bara hänger på Videomix” då avsikten varit att tillfälligt fungera som resurspersoner på denna specifika plats (istället för att vandra på stan).

Brottsförebyggarnas föresats är att skapa relationer till ungdomar och förebygga brott genom kännedom och samtal. Detta är ett långsiktigt arbete vars resultat inte visar sig omedelbart. Vi har dock, utifrån de vandringar vi följt med på, fått uppfattningen att såväl Blåjackor som ordningsvakter och fältarbetare har en god relation till ungdomarna i Landskrona centrum.

Exempelvis vet de i stor utsträckning vilka platser ungdomarna befinner sig på, de kan deras namn – och ungdomarna kan deras – och de tycks veta mycket om vad som försiggår i deras liv (t ex vad de gjort förra helgen). En inte ovidkommande aspekt är att när trygghetsarbetarna tar kontakt med ungdomarna hälsar de ofta på varandra genom att skaka hand. Hälsningen kan betraktas som ett sätt att visa respekt och acceptans – man erkänner varandra (Asplund, 1987; jfr. Mallén, 2005).

Vi går till Gustav Adolfsskolan där man nyligen slutat för veckan – men där många hänger kvar. Klockan är strax efter 14:00. En av Blåjackorna säger att ”man ser vilka det är som inte vill gå hem”. Det är mest pojkar som hänger kvar. Två Blåjackor hälsar och talar med dessa. Pojkarna tar i hand också med mig. En av Blåjackorna går lite längre iväg till en bänk där det sitter två tjejer. En kille med scarf runt huvudet anländer på cykel. Någon hälsar ”Konichiwa motherfucker”. Killen med scarfen går fram till den andre Blåjackan och visar ”hur man ska hälsa” (en invecklad handhälsning). (fältanteckningar)

Som nämndes ovan är det relativt få av dem vi samtalat med som känner till ordningsvakterna och fältarbetarna. De som gör det är mestadels positiva till deras

insats. Ordningsvakterna och fältarbetarna vistas ute på kvällar och nätter. Orsaken till att man inte känner till deras arbete kan vara att man inte befinner sig i centrum vid dessa tidpunkter. De som talar i positiva ordalag om ordningsvakternas och fältarbetarnas insatser är i första hand de vi möter under våra nattvandringar. Vad som däremot efterlyses är kvinnliga ordningsvakter. Som en manlig kroggäst uttrycker det; ”det skapar lugn, då behöver inte männen hävda sig”. En annan orsak till att ordningsvakterna och fältarbetarna inte är mer välkända kan vara att media uppmärksammat dessa insatser i liten grad.²⁶

Dålig kännedom om dessa insatser kan i förlängningen ses som en av anledningarna till att folk känner sig oroliga för att vistas ute i Landskrona centrum på kvällar och nätter (jfr. dock ”tecken på brott” sidan 30). Ytterligare en anledning till otrygghet kan vara att man helt enkelt undviker centrum (och att man därför inte heller har sett ordningsvakterna och fältarbetarna). Undvikande kan leda till större upplevelse av otrygghet. Koskela (1997) har exempelvis visat att kvinnor som rör sig ofta i centrum (i detta fall Helsingfors) blir mindre rädda för att utsättas för brott, ett fenomen hon kallar för ”taking possession of space”.

Det är också viktigt att ha i åtanke att den otrygghet som beskrivs inte nödvändigtvis tyder på att Landskrona i *synnerhet* upplevs vara otryggt. Flera av dem vi samtalat med menar att de känner sig otrygga när de vistas ute sent i Landskrona centrum – men de säger samtidigt att de är oroliga även då de befinner sig i andra städer på kvällar och nätter (”jag är lika orolig i Helsingborg”). Det tycks handla om en generell oro som bygger på att det är mörkt, sent och att man inte vet vilka faror som kan lura i mörkret (jfr. Mallén, 2005, s. 151; Burcar, 2005, s.116). Att man är rädd för ”brottsligheten” rent allmänt är en annan aspekt som nämns av Landskronabor och verksamma i Landskrona.

En specifik orsak som återkommande uppges till varför man upplever rädsla och oro för att vistas i Landskrona centrum är ungdomsgången. Vad som sägs vara lösningen på denna speciella problematik handlar till stor del om just ”taking

²⁶ Det var främst inför uppstartandet av ”Lugnt på stan”-projektet som det rapporterades kring detta. I Helsingborgs Dagblads/Landskronapostens nätupplaga kunde man läsa följande; ”Ordningsvakter ska stoppa rån i Landskrona” (2005-12-02), ”Ordningsvakter nattvandrar inför Lucia” (2005-12-08), ”Ordningsvakter är bra, men de kan reta folk” (2005-12-08).

possession of space” – att fler ger sig ut på stan. Otryggheten verkar alltså hänga tätt samman med att det är ”för tomt” på stan. Det är ett centrum tömt på andra individer än ungdomsgång som tycks vara särskilt oroväckande.

Lugnt på stan?

Några synonymer till begreppet ”lugnt” är ”tyst”, ”stilla”, ”fridfullt” och ”rofyllt”. Sådana begrepp är svåra att förknippa med en stadskärna – oavsett hur låg kriminalitet den speciella staden har. Landskrona som en tyst och stilla stad är inte heller det som eftersöks av aktörerna i denna studie – tvärtom. Man önskar ett livfullt centrum där mycket folk är i rörelse. Tryggheten förknippas med aktivitet. Men det är, som en centrumhandlare uttrycker det, ”rätt personer” som ska befolka centrum. En annan handlare menar att för tillfället är det så pass tomt i centrum att ungdomsgängen utmärker sig. Pojkar som bildar grupper utanför ingångarna till affärerna beskrivs som ett problem eftersom andra personer inte vågar sig förbi dem. De skildras som ett hot (oavsett om de verkligen är hotfulla eller inte). Om det vore fler människor i rörelse på stan skulle så inte vara fallet, uppger flera av handlarna.

Mer liv och rörelse på stan önskas även under kvällar och nätter. Bland trygghetsarbetarna talar man om att det ideala förhållandet är att det är livfullt men inte stökigt på stan. En ordningsvakt menar att en timmes längre öppetid på krogarna skulle kunna motverka stökigheterna. När krogarna stänger så pass tidigt som klockan 01:00 väljer folk att stanna kvar ute på stan, förklarar han. Det blir då större risk för bråk än om de stannat en timme längre på krogen, blivit lite tröttare och därför sedan gått direkt hem. Situationen förväntas alltså i detta fall bli mindre präglad av stök och bråk samtidigt som aktiviteten, det ”livfulla”, i centrum inte motverkas. En person verksam inom Socialtjänsten berättar:

”[...] min bild av om det har varit en lugn helg, då har det varit mycket folk ute men det har ändå inte hänt några större saker, det har inte varit några fyllerier, det har inte varit några slagsmål och sådant utan det har varit, alltså en hög men god stämning.”

Ur handlarnas och krögarnas perspektiv kan aktivitet, liv och rörelse i centrum tolkas utifrån att allt annat skulle ge upphov till ekonomiska konsekvenser för

dem. Men även då det inte handlar om ekonomisk vinning framhävs konsekvenserna av ett tyst och öde centrum. Både handlare, andra verksamma i centrum och "folk på stan" berättar om hur en stad tömd på människor gör otryggheten större. En man menar att det vore bättre om folk, som i hans hemland, vistades mer ute, att de öppet diskuterade problem med varandra. Här i Landskrona är det dålig stämning och det är särskilt "dåligt för invandrare", menar han. En annan man understryker att "det vore positivt om det rörde sig mer folk i centrum".

Eftersom problematiken i centrum i stor utsträckning förknippas med ungdomar efterlyses också fler aktiviteter för dem. Man talar om att ungdomarna måste sysselsättas; om ungdomarna hade fritidssysselsättningar skulle de exempelvis inte hänga utanför affärernas portar och skrämja bort kunder.

Andra synonymer till begreppet "lugnt" är "ostört" och "säkert". Kanske kan ett centrum där man får vara "ostörd" och känna sig "säker" upplevas som ett ganska självklart önskemål. Men om det den ene upplever som "liv och rörelse" tolkas som störningsmoment av den andre uppstår ett dilemma. Vem får tolkningsföreträde?

Ungdomarna som befinner sig utanför Internetcaféet Golden games och ungdomshuset Nova beskrivs ofta utifrån en hotbild. En stationär ordningsvakt som talar om ungdomarna utanför Nova säger att; "det är lite jobbigt med detta stim om man är äldre". Han beskriver sig själv som orädd men betonar att han kan föreställa sig att andra skräms av de högljudda ungdomarna. När det gäller Internetcaféet är det flera handlare som påpekar att det borde flyttas eftersom ungdomarna där är högmälda och allmänt störiga.

Här handlar det således om "fel typ" av liv och rörelse sett ur framförallt de vuxnas men också ur andra ungdomars synvinkel; ungdomarna stör och skrämmer. Barnen och ungdomarna är förvisso aktiva i så måtto att de (ibland högljutt) samtalar med varandra och att de, med flit eller omedvetet, skrämmer individer i omgivningen. Denna aktivitet anses dock inte lämplig och andra sysselsättningar för ungdomarna efterfrågas.

Ungdomarna själva talar också om att det borde finnas alternativa sysselsättningar. I gruppintervjun på Dammhagskolan framhålls bland annat att det måste satsas på någonting ”annat än sport” eftersom alla inte tycker det är roligt att idrotta. Aktiviteter relaterade till kultur och musik lyfts fram. Två pojkar i nionde klass säger att det behövs mer konserter med ”egen musik” – ”så att invandrare kan känna sig hemma”. En flicka på Gustav Adolfsskolan framhåller att för att undvika bråk ska folk inte ”sitta på gatan” utan ha något att göra. ”Man kunde ordna disco som folk från olika städer kan komma till”, föreslår hon.

Trygghetsarbetarna berättar att Nova inte räcker till för ungdomarna. Kommunen har planerat att starta en ungdomsförening på Plantstigen vid Nyvångsområdet (”Plantan”) men detta har mött motstånd från boende i området. En Blåjacka berättar att boende i området uttalat sig starkt kritiskt om särskilt invandrarungdomar, bland annat i termer av att ”möget kan vara på Koppargården²⁷”. En annan brottsförebyggare nickar bekräftande då detta beskrivs. Han framhåller att nu spelar det ingen roll hur det blir; ungdomarna vet att de inte är välkomna och just därför kommer de att ställa till med bus.

”Ungdomarna söker sin plats” menar trygghetsarbetarna och framhäver vikten av det finns aktiviteter som kan locka deras intresse och engagemang. Men när ungdomarna väl blir tillfrågade om vad de vill göra har de oftast inga förslag att presentera. Därför krävs ett engagemang också från de vuxnas sida (att ge förslag, lyssna och fånga upp de idéer som trots allt uttrycks). Några studenter på programmet för fritidsarbete och fritidskultur har intresserat sig för denna fråga (Baker Said et al., 2006). I en enkätundersökning där 70 elever på Gullstrandskolan fick besvara frågor om fritid och möjligheten att utveckla sin fritid uppgav närmare 60 procent att de saknade någonting inom fritidsverksamheten i Landskrona (exempelvis nämndes fritidsgårdar, caféer och diskotek).²⁸ Endast 16 procent av ungdomarna sa sig uppleva att det finns möjlighet att påverka sin egen fritid. (ibid.) ”Folk och politiker måste engagera sig och inte bara bygga vägar” säger några ungdomar på Dammhagskolan. ”Pengar ska inte läggas i första hand

²⁷ Ett bostadsområde där en stor andel av de boende har invandrarbakgrund.

²⁸ Enkäterna delades ut i fyra olika skolklasser. Fördelningen vad gäller kön var 64 procent flickor och 36 procent pojkar. 97 procent av dem som besvarade enkäterna var 17 eller 18 år (övriga 3 % var 19 år gamla).

på att bygga vägar och dyra hus” menar ungdomarna. De framhåller att det är viktigt att det även läggs resurser på sådant som är av intresse för yngre Landskronabor.

I likhet med handlarna efterlyser flera ungdomar fler och mer intressanta affärer. Många ungdomar undviker centrum inte beroende på rädsla utan på att det är ointressant att vistas där. De affärer som finns sägs vara ”tråkiga”. Det är ”trist” att gå på stan, säger en flicka, ”Lindex är inget kul – vad som behövs är H & M²⁹, JC, någon CD-affär”. En annan flicka tillägger att ”det finns ju fler banker än affärer på stan”. Om affärsutbudet var mer lockande skulle fler ungdomar vistas i centrum.

Med tanke på att ungdomar ses som en del av problematiken i centrum är det frågan om ännu fler ungdomar på stan skulle upplevas som någonting positivt av dem som undviker området på grund av rädsla. Som tidigare nämnts är det fler men också ”rätt” personer som beskrivs som nyckeln till ett aktivt centrum och en blomstrande handel.

Även skötsamma ungdomar blir på ett sätt ett problem eftersom det är svårt att avgöra vilka det är som framförallt skapar bekymmer. Trots att ungdomarna vill att det ska ”hända lite” och att handlarna eftersöker ett levande centrum tenderar deras referensramar att kollidera.

Trygghetssktörerna beskrivs i positiva ordalag bland annat för att de håller styr på barn och ungdomar som vistas i centrum. Lugnet och tryggheten får sin motsats symboliserad i ungdomen. Om man ser till de föreställningar som uttrycks i materialet till denna studie skulle större lugn och ökad trygghet bli den positiva konsekvensen av att ungdomarna hade andra aktiviteter än att ”hänga på stan” att ägna sig åt. Internetcaféet Golden games aktiverar visserligen ungdomar men denna verksamhet tycks inte anses som lämplig eftersom dess läge – i centrum – sägs vara problematiskt. Samtidigt efterfrågas aktivitet; fler individer på stan skapar större trygghet.

²⁹ Efter detta intervju tillfälle har det blivit klart att Hennes & Mauritz etablerar en butik i Landskrona centrum.

Det tycks vara "aktiverade" snarare än "aktiva" ungdomar som är den lösning många Landskronabor eftersträvar när det gäller att skapa ett lugnt och tryggt centrum, det vill säga lösningen ligger i att man ser till att ungdomarna aktiveras på "rätt" sätt. För vissa kan problemets lösning ligga i att ungdomarna befinner sig inomhus (på t ex ungdomshuset Nova eller eventuellt Golden Games). Då de "hänger" i klungor utanför dessa platser *blir* de däremot själva problemet. Detta även om de inte utgör ett kriminellt ungdomsgäng eller uppför sig otrevligt på annat sätt än att ljudnivån är hög. En kvinna som själv säger sig vara rädd för gängen menar att "pojkar i klunga är hotfullt". Kvinnan förklarar att hon inte vet om de verkligen är farliga – men det faktum att de bildar en grupp gör dem likväl hotfulla. Denna problematik kommer att utvecklas närmare i följande kapitel.

Ungdomen – brottslighetens ansikte?

Ett välbekant kriminologiskt förhållande är att yngre män (cirka 16-35 år) utgör en riskgrupp både när det gäller att bli utsatta för våld och hot och när det handlar om att själva ägna sig åt kriminella aktiviteter (Häll, 2004; Dolmén, 2004). De flesta yngre män begår emellertid *inte* brott. I Landskrona lokalpress har rapporter om kriminella pojkgäng varit återkommande och bland de individer vi talat med uppges ofta att ungdomsgängen i Landskrona är ett stort problem.

De ibland högljudda pojkar man ser på olika platser i centrala Landskrona kan för många upplevas som ett hot. Kvinnan i föregående avsnitt säger att ”pojkar i klunga är hotfullt”. Denna uppfattning är inte speciellt anmärkningsvärd.

Det är emellertid svårt för gemene man att skilja de ungdomar som verkligen utgör organiserade grupperingar (gäng) och ägnar sig åt kriminell verksamhet från dem som helt enkelt ”hängar på stan”. Ovissheten bidrar till att ungdomar generellt blir potentiella hotfaktorer. I Landskrona tycks brottsligheten och otryggheten i stor utsträckning ha fått ett ansikte i unga män med invandrarbakgrund.

Baumgartner (1988, s. 115) menar att det snabbt kan bildas myter kring ungdomen som problemmakare. Den självklara förklaringen vid exempelvis åsynen av en krossad fönsterruta blir inte sällan; ”the kids must have done it”. När ungdomsproblematiken i städer diskuteras är bakgrunden ofta yngre individers sätt att umgås i grupp på allmänna platser. Gator och torg används på ett, ur en konventionell synvinkel, olämpligt sätt och ungdomarnas uttryckssätt är inte sällan expressivt och bullrigt.

Lieberg (1995) talar om ungdomars, särskilt tonårspojkar, sätt att ta staden i besittning. Gatuoffentlighet och kamratgäng förknippas ofta med gatuvåld och droger, menar Lieberg, och organiserad ungdomsverksamhet (t ex föreningsliv) betraktas som en räddning undan detta. Den offentliga miljön är emellertid viktig då det gäller att skapa mening och sammanhang i tillvaron och för att växa och utvecklas som individ. Ungdomar söker både så kallade ”reträttplatser”

(undängömda platser) och ”interaktionsplatser” (livliga och folktäta platser). Dessa är inte direkt utbytbara eftersom de fyller olika funktioner. (ibid.)

För centrumhandlare och shoppare kan det vara ett problem att ungdomar ”hänger” på gågatan utanför Internetcaféet. En lösning vore då att de befann sig om inte hemma så i alla fall innanför caféets väggar. Internetcaféet och gågatan där utanför kan dock betraktas som två olika typer av rum i vilka ungdomarna befinner sig av skilda anledningar. På Internetcaféet kan man exempelvis komma bort från vuxenvärldens direkta insyn och befinna sig ”off stage” (ibid., jfr. Goffman, 1959/2004). På gågatan hamnar man istället ”on stage”, i offentlighetens ljus. Där kan man visa upp sig, interagera och få en uppfattning om sig själv genom att man speglar sig i omgivningens reaktioner. Denna användning av den offentliga miljön är egentligen ett tidlöst fenomen (Lieberg, 1995).

Lieberg (1995) framhåller också att en del ungdomar är mer kamratorienterade än föreningsorienterade. Många ungdomar använder offentliga platser för att umgås med vänner. Föreningslivet ter sig alltför inrutat eftersom ungdomarna söker efter det omedelbara och oförutsägbara (t ex spänning). De försöker undvika att ha tråkigt och i sin iver att söka spänning och försöka väcka uppmärksamhet ingår ibland olika typer av ”hyss och galna upptåg” (ibid., s. 143). En flicka på Gustav Adolfsskolan berättar att hon ropat ”ett-två-tre, ett-två-tre!” till en äldre joggande man. Det var ”bara ett litet skämt”, menar flickan, men mannen hade skrikit ”jävla svartskalle” tillbaka.

Man kan säga att flickan, genom sitt ”hyss”, testade omgivningens (dvs. den joggande mannens) reaktion för att få en uppfattning om sig själv (vad Charles Horton Cooley kallar för ”spegling”). Flickan berättar i detta fall att hon upplevde mannens reaktion som alltför stark och att det var ett av de tillfällen hon upplevt rasism i Landskrona.

En fritidsarbetare berättar att denna typ av starka reaktioner inte är något ovanligt då det handlar om invandrарungdomars högljuddhet och hyss. ”När slutar de vara gulliga och börjar bli svartskallar?” säger en annan fritidsarbetare som menar att

samma personer som man kallat söta då de var små barn börjar kallas svartskallar när de närmar sig tonåren. Som unga män med invandrabakgrund tycks de utgöra en hotbild. Två pojkar på Dammhagsskolan berättar att de upplever att poliser tittar snett på dem på grund av att de är invandrare. De ”kollar” dem mycket mer, menar de, och betonar att om de har en kompis som ser svensk ut bredvid sig så bryr de sig inte om denne alls.

Vi kan också dra oss till minnes citatet från inledningen (sidan 9); ”Jag tror att Sverigedemokraterna har fått flest röster i Landskrona på grund av att folket som bor här har tröttnat på att vara rädda”. Otryggheten kopplas här på ett indirekt sätt samman med invandrare. Två män i 25-årsåldern säger vidare att deras otrygghet beror på ”invandrarproblemen i Landskrona”.

I en fokusgruppintervju diskuterar några ungdomar gängproblematiken och media. De menar att ”om en tant har blivit utsatt för något av ett gäng så förutsätter alla”, också de själva, att ”det handlar om kriminella invandrare”. Ungdomarna säger att även om det inte framgår av tidningsartiklarna att det faktiskt är invandrare som har begått ett brott, eftersom det står ”ungdomsgäng”, så är alla ändå övertygade om att det är ett invandragäng. Ungdomarna nyanserar denna bild. Två flickor (själva svenska) menar att ”det finns många svenska ungdomar som också är bråkiga” och som försöker visa att de är ”bättre och vackrare”.³⁰

Enligt stämplingsperspektivet (se t ex Becker, 1963/2006; Goffman, 1963/2001) kan omgivningens ”överreaktioner” leda till stigmatisering och uteslutning. Reaktionen påverkar också individens självbild. Starka reaktioner från omgivningen på ett enkelt hyss skulle alltså, sett utifrån stämplingsperspektivet, kunna leda till att individen fortsätter eller börjar med att bryta mot normer och att en identitet som avvikare stärks eller utvecklas; man lever så att säga upp till förväntningarna. En fritidsarbetare utgår från detta perspektiv när han förklarar att ”om alla ser på dem som problem och brottslingar – så kommer de också att bli

³⁰ En ”ungdomsbrottsling” betraktas vanligtvis som en ung man. Ungdomarna försöker problematisera även denna bild; ”det var en svensk tjej som satte eld på Åhléns” påpekar en flicka. En annan flicka framhåller att det ibland uppstår bråk mellan ”svenska tjejer” och ”blatttjejer”.

det". Han menar att det anses "bättre att synas, om än negativt, än att inte synas alls".

De stämplingsfokuserade teorierna kan kritiseras för att förenkla en komplex verklighet. Likväl är själva definitionsprocessen viktig att reflektera kring. Även om man inte lever upp till de definitioner man tillskrivs så måste man på ett eller annat sätt förhålla sig till dem. Ett par invandrarflickor i materialet säger att; "vi vet att vi inte har gjort något", "vi känner oss inte träffade". Som medlemmar i den diffusa kategorin "invandrarungdomar" måste de ändå förhålla sig till definitioner av denna kategori som "problematiske".

När sociala problem (t ex otrygghet) sammankopplas med specifika grupper kan det ske en polarisering mellan dem som upplevs tillhöra de "skötsamma" och dem som sägs tillhöra gruppen av "outsiders" (de som avviker från normen). Det innebär inte att man faktiskt *är* "skötsam" eller "avvikare" utan att man som medlem i en speciell grupp förknippas med skilda egenskaper (jfr. Becker, 1963/2006).

Brottslighet sätts i samband med ungdomar, framförallt invandrarungdomar, men också med deras föräldrar, då de framställs som ansvariga för barnens aktiviteter. Polariseringsen tenderar därför att bildas utifrån av ett "vi-och-de"-förhållande baserat på "svensk" versus "invandrare". "Vi-känslan" förstärks då gemenskapen med "de andra" blir alltmer upplöst (jfr. Cohen, 1987). När polariseringen på detta sätt handlar om "svensk" kontra "invandrare" blir etnicitet en viktig markör i det sociala umgänget.

Kategorierna "svensk" och "invandrare" är emellertid flytande och avgränsas inte av gemensam hudfärg, religion eller språk. Det är det sociala sammanhanget som skapar en "vi-känsla". Etnicitet är föränderligt. (Hylland Eriksen, 1993; jfr. Sernhede, 2002). Polariseringsen bygger därför inte heller på var man är född. I materialet ser vi bland annat hur invandrare som är väl materiellt och psykosocialt integrerade (Bravo & Lönnback, 2003) betraktas som "svenskar" i betydelsen "skötsamma". Vi ser också hur pojkar och flickor födda i Sverige (till invandrade föräldrar) kallar sig själva "blattar", som för att förstärka gemenskapen med

kompisarna i ”invandrargänget”. När en av författarna under tidigare fältarbete på ungdomshuset Nova (se Wästerfors 2005) gjorde intervjuer där var en av de första frågorna han fick från ungdomarna ”är du svensk eller blatte?”

Flera gånger under våra vandringar och samtal har vi blivit tillfrågade eller upplysta om våra bakgrunder (”Var kommer du ifrån?”, ”Men du är väl inte svensk?”), som om syftet varit att skaffa upplysningar om på vilken ”sida” vi kan förväntas stå; är du med ”oss” eller ”dem”?

En socialarbetare talar om en liknande (fast mer ensidig) situation. Barn och ungdomar som utseendemässigt inte passerar för ”svenskar” blir ständigt tillfrågade varifrån de kommer;

[...] alldeles för ofta så tror jag att var dom än kommer så är första frågan ’varifrån kommer du?’. Och då ska dom redovisa att [...] dom inte är svenskar utan dom är nånting annat va [...] önskar bara att dom sade att, ’varifrån kommer du?’ att dom sade ’Konsum’ eller [...] ’Repslagargatan’ eller nånting sådant va [...] vad har den för betydelse egentligen [...] hela tiden bara manglas det fram att ’du är annorlunda’ [...] det vi försöker säga till oss så va det är inte varifrån dom kommer utan vart är dom på väg va det är det som är vårt uppdrag,

Etnisk grupptillhörighet eller social identitet, ofta förenklad i termer av ”svensk” eller ”invandrare”, blir en markör för inkludering – eller exkludering. Hotbilden, anledningen till otryggheten, förknippas med ungdomar – och då i första hand ungdomar som definieras som ”invandrare”. Kategoriseringen utgår därmed mycket från utseendemässiga faktorer, det vill säga att man inte ser ”svensk” ut.

Även om denna etikettering inte med nödvändighet leder till utvecklandet av ett avvikande beteende, som stämpningsperspektivet ofta vill framhålla, är den speciella etiketten (”hotfaktor”) ändå placerad på särskilda individer. För en del kan det vara lockande att betraktas som hotfull och skrämmande. På så sätt blir man centralfiguren i en slags riskmiljö; man befinner sig ”where the action is” (Goffman, 1967/1982) och är där den som har övertaget. För andra ter det sig allt annat än åtråvärt att bli definierad som problemmakare.

Émile Durkheim (1858-1917) förde tidigt fram tesen att bestraffningen av brottslingar stärker de gemensamma normerna och sammanhållningen i gruppen

av ”laglydiga”. Samhörigheten förstärks mellan ”oss” då ”de andra” betraktas som avvikare. Genom att en grupp definieras som ”de andra” blir vår egen grupp också mer tydlig i sina konturer (jfr. Cohen, 1987).

Istället för att minoriteten, de verkligt kriminella, blir en uttalad antagonist till majoriteten, ”de laglydiga”, tycks etnisk gruppstillhörighet bli en grund för en polarisering i Landskrona. ”Vi” och ”de” handlar alltså inte om en motsättning mellan ”verkliga avvikare” och ”laglydiga”. Inte heller handlar det om konflikter mellan tonåringar och representanter för vuxenvärlden (ett mer eller mindre tidlöst fenomen). Uppfattningarna om bilden av ”den hotfulle invandrapojken” tycks fungera som en vattendelare. Sammanhållningen inom de båda vagt definierade grupperna (”invandrare”/”svenskar”) kan på detta sätt förstärkas – men banden mellan grupperna riskerar att bli alltmer försvagade.

”[...] dom stora förlorarna i hela detta här har ju varit dom unga killar med en annan etnisk bakgrund än en typisk svensk eller att man inte ser typiskt svensk ut alltså och det är klart att dom som bär sig illa åt, som har stått för dom här rånen och nedslagningarna och misshandeln och sånt dom kan man ju [...] har man gett sig in i leken får man leken tåla [...] men det som händer här och som var rätt så jobbigt under våren och tidiga sommaren det var ju det att vanliga tonåringar som gick på stan här blev väldigt hårt attackerade av medelålders svenska män som [...] skulle göra upp med dom här 13-14-åringarna då som kanske inte alls hade med detta att göra.”

...

”Bilden av verkligheten är ju verkligare än verkligheten själv. Det är ju bilden av verkligheten som styr våra tankar och våra känslor och så, så på det viset hade ju det här mediala ett oerhört genomslag och skapade ju bilder av ’den andre’ [...] det har nog ökat avståndet mellan dom och kanske också skapat grupperingar som kanske inte riktigt fanns innan, som kanske inte var tydliggjorda innan.” (Utdrag från intervju med en socialarbetare.)

Trygghetsarbete som social kontroll

Ett syfte med vandrarna i Landskrona är att öka medborgarnas trygghet. Landskronabor ska inte vara rädda för att gå på stan, oavsett tidpunkt och oavsett vilka de möter. Under fältarbetet intresserade vi oss särskilt för hur detta syfte är tänkt att infrias. Vilka metoder använder vandrarna?

Utifrån undersökningens material går det att urskilja åtminstone fyra metoder: (1) kunskapsinhämtning, (2) samtal, (3) synlighet och (4) aktiveringar.

I detta avsnitt ska vi beskriva och exemplifiera dessa metoder samt föreslå en tolkning. Vandrarnas trygghetsarbete kan förstås som förstärkt social kontroll, i synnerhet av unga killar på offentliga platser.

Kunskap

En av vandrarnas metoder består av kunskapsinhämtning. Blåjackor och fältarbetare berättar att de utbyter information med varandra och med ordningsvakterna samt samlar information under arbetet. Man kan till exempel ”höra talas om” en större fest, ett disco eller en plats där ungdomar samlas och underrättar kollegor om detta. Man ringer in information även då man inte befinner sig i tjänst och man frågar ungdomar man möter. ”På så sätt vet man ungefär var ungdomarna är”, säger en av fältarbetarna.

Vi påbörjar vår vandring. En av fältarbetarna börjar berätta att man måste älska det här jobbet men avbryts av en kollega som förklarar vad som behövs kontrolleras extra under kvällen. Kollegan verkar lite stressad. Det ska tydligen vara bröllopsfest vid Folkets hus och elduppvisning utanför Maddes café och restaurang (bland annat). Eftersom detta samlar en mängd människor bör dessa platser uppmärksammas noga. (fältanteckningar)

Mycket av intresset tycks riktas mot det Erving Goffman (1967, s. 149 ff.) kallar ”where the action is”, det vill säga händelsernas centrum. Var kommer ungdomarna att samlas ikväll? Om gatorna visar sig vara relativt tomma kan denna kunskap anföras som förklaring. När det till exempel visade sig vara tomt

utanför Videomix en kväll berättade en av Blåjackorna att det är en bosnisk fest i Helsingborg, ”många är nog där”.

Men kunskapen kan också vara mer specifik, såsom personkännedom. Att kunna namn på ungdomar man möter räknas som en fördel i arbetet, eller att åtminstone känna igen ansikten. ”Man känner igen ungdomarna”, säger en av Blåjackorna, ”de flesta respekterar oss”. Man kan inte allas namn men känner dem ”som figurer”, säger denne Blåjacka och menar att han kan identifiera ansikten och beteenden. I fältanteckningarna återkommer denna iakttagelse.

Under dagen hälsar Blåjackorna på mängder av människor, känner igen folk, morsar kort eller småpratar lite. Det kan vara en pojke som vinkar från ett fönster, en grupp ungdomar vid en basketkorg etc. Folk hälsar också på dem, känner igen dem, ropar, hejar osv. Blåjackorna är uppenbart välkända i stan. (fältanteckningar)

En förutsättning för inhämtandet av kunskap är tid. Att vandra på stan är ett tämligen utdraget och långsamt arbete. Även om det mycket väl kan bli en händelserik dag eller natt finns det långa stunder då det inte händer något särskilt. Vandrarna förefaller då själva se till att de arbetar, genom till exempel kunskapsinhämtning. Man pratar en stund med folk man möter, såsom bibliotekarien, butikspersonalen, dörrvakten, hamburgerförsäljaren, receptionisten på Karlslundsbadet, en grupp ungdomar vid en skola eller ett kioskiträde. Kunskap om ungdomar och vad som händer på stan inhämtas i ett slags blandning mellan kallprat och arbetsrelaterat prat.

Den mest intressanta kunskapen förefaller gälla unga killar som rör sig ofta i centrala Landskrona. Vandrarna betraktar sådan kunskap som behövlig i arbetet, som ett slags beredskap inför konkreta möten.

Vi närmar oss en samling killar som sitter och står kring en bil på en parkeringsplats och längs med ett lågt träräcke, inte långt från en skola. Det märks att de ser oss komma gående och att vakterna ser dem. Den ena vaktens säger till den andre med låg röst och utan att vända ansiktet mot honom: ”är det några kändisar?”. ”Näe, det är nog lite blandat...”. (fältanteckningar)

Signifikant i ovanstående exempel är den ene vaktens sätt att fråga den andre om personkännedom. Ungdomarna ska helst inte märka att han frågar. Det är inte

enbart kunskapen som är viktig utan även dess konsekvens för intrycket: att inte visa upp sig själv som okunnig.

De trygghetsarbetare vi mött under fältarbetet är noga med att framhålla tekniska och praktiska omständigheter som underlättar kunskapsinhämtning. Butikspersonal kan ringa Blåjackorna på deras mobiltelefoner. Ordningsvakterna har kontakt med krogarnas vakter via com-radio och ”ringer in sig” till polisen när de startar sitt arbetspass. Fältarbetarna kommunicerar också med varandra genom mobiltelefoner och samtliga av vandrarna tycks känna igen varandra, hälsa och utbyta några ord då och då. Den enda grupp som tycks befinna sig utanför kommunikationen är föreningsvandrarna, som varken omtalas eller tilltalas under våra observationer.

Att inhämta kunskap om ungdomarna kan vid första anblicken framstå som en självklar metod. Varför skulle man inte vilja veta var ungdomar befinner sig, vad de gör och vilka de är? Men vid närmare betraktande belyser denna strävan något intressant: bristen på kunskap. Uppgifter om ungdomar i Landskrona kommer inte automatiskt till kännedom för Blåjackor, fältarbetare eller ordningsvakter; de måste aktivt sökas. Det råder en klyfta mellan ungdomar och vandrare som de förra försöker överbrygga.

Under en kväll suckar en av fältarbetarna och säger att ungdomarna ”leker katt och råttor” med dem; de hittar på något på ett visst ställe för att sedan snabbt förflytta sig till ett annat. Vandrarna kan uppleva att hur mycket de än tar reda på ligger de ett steg efter ungdomarna.

Från polisens sida kan bristen på kunskap te sig särskilt problematisk. Medan polisen måste delge Socialtjänsten uppgifter om brottsmisstänkta personer är det omvända inte lika enkelt. Anledningen är handläggarnas sekretess. ”Vi meddelar alltid Soc ju”, säger en polis, ”men det är svårare för oss att få nånting tillbaka”.

Samtal

Att vandrarna samlar kunskap genom samtal har redan framgått. Men samtal tjänar också som en metod i sig. Det kan röra sig om allt från en lång diskussion

med butikspersonalen till ett par flyktiga ord med en mopedist som stannar till vid ett övergångsställe. Det handlar inte om bevakning, säger en av fältarbetarna, utan om att ”hålla det lugnt ute”, ”att prata”. ”Vi har inga befogenheter”, säger en av Blåjackorna, ”vårt vapen är att snacka”. Visst kan man behöva ringa polisen, tillägger han och syftar på möten med bråkiga ungdomar, men först och främst försöker vi ”snacka ut dem”.

I undersökningens material är det tydligt att samtalen syftar till skapa en relation till ungdomar på stan. Ovanstående utdrag från fältanteckningar under en kväll med ordningsvakterna – där de precis har närmat sig en grupp killar vid en skola – fortsätter på följande sätt:

De unga hälsar på vakterna och vakterna går fram och börjar småprata med dem. Särskilt en går fram och skakar hand med en av vakterna och står och pratar med honom ganska länge. När jag frågar i efterhand visar det sig vara en före detta praktikant på ungdomshuset Nova som vakten känner. En annan av de unga kommer fram och tar i hand han också, vill ”hälsa på vakterna” säger han och liksom plirar mot oss. De unga verkar tycka det är lite spännande att få prata med dem – dock inte alla, de flesta står kvar som de gjorde från början och pratar vidare med varandra. (fältanteckningar)

För vandrarna är samtal alltså inte enbart ett sätt att lugna redan stökiga ungdomar utan ett slags förebyggande metod. Man börjar prata med ungdomar som inte alls bråkar eller stör någon annan. Tanken är förstås att den relation som då uppstår ska kunna ha en återhållande betydelse om ett bråk inträffar, antingen senare samma kväll eller en annan dag.

Samtal fungerar också som ett sätt att avdramatisera vandrare och vakter, att tona ned deras framtoning som övervakare. Hur hade vakterna i ovanstående exempel framstått om de passerat ungdomarna utan ett ord? Troligen hade intrycket då blivit kallare och mer polisiärt.

Gränsen mellan att prata utan synbart syfte och att säga till eller säga ifrån är emellertid hårfin. Det råder ingen tvekan om att ungdomarna – hur mycket de än småpratar med vandrare och vakter – inte betraktar dem som jämlika kompisar. Det vill inte heller de vuxna. I småpratet kan små tillsägelser och påminnelser flikas in, såsom när en kille som sitter på en bil snabbt och diskret ges order om

att hoppa ned. En vakt talar om vikten av att den som får en tillsägelse inte ska tappa ansiktet inför de andra, eftersom risken då finns att han blir provocerad. Tillsägelser bör därför formuleras diskret och gärna mellan två par ögon.

Vidare finns det förväntningar från andra vuxna att vandrarna ska gripa in, ungefär som poliser. Det måste inte alltid handla om allvarliga brott. En av Blåjackorna berättar om hur de kan få uppmaningar som till exempel att ”säga till” en kille som utan tillstånd parkerat på handikapp-platsen vid badplatsen i Borstahuset. Folk förväntar sig att vi ska agera polis, menar denne Blåjacka.

Det finns exempel på att vandrarna kan ha en fördel jämfört med poliser. Den lokala anknytningen och de långa promenaderna på stan gör att de på ett bättre sätt känner igen folk och kan koppla ihop dem med varandra. Kunskapen kan mobiliseras och vändas mot en ungdom:

När vi står och pratar utanför ”Maddes” kastar en kille sin cykel i marken. Flera personer tittar irriterat dit. En av Blåjackorna går och pratar med honom. Efter en stund tar killen sin cykel och går därifrån. Blåjackan förklarar sedan för mig att han ”hotade” med att tala om för hans pappa vad han gjorde. Han känner nämligen till honom. Han säger också att det inte är meningen att de ska hota med föräldrar – men att när man känner till personerna ifråga kan vara bra att nämna detta. Ofta vill ungdomarna inte att deras föräldrar ska få reda på vad de gör... (fältanteckningar)

I ovanstående exempel skulle man kunna säga att kunskap och samtal sammanstrålar till social kontroll. Killen som kastar sin cykel i marken uppfattas uppenbarligen som i stånd att göra något värre. En av Blåjackorna använder sin kunskap om honom i ett samtal och hela operationen sker inför en liten ”publik” (”flera personer tittar irriterat dit”).

Det finns förstås situationer då samtal inte bedöms som tillräckligt. Ordningstvakterna kan till exempel rusa fram mot en våldsam kroggäst och brotta ned honom, och fältarbetarna kan ringa efter ordningstvakterna för liknande hjälp. Likväl betraktas samtal som den gemensamma metoden för samtliga medarbetare, trots skillnader i uppdrag och befogenheter. ”Jag tycker vi har samma uppgifter (som övriga vandrare)”, säger en av ordningstvakterna. Man ”pratar mest, snackar” med dem som är stökiga eller bråkiga.

Man kan naturligtvis fråga sig *hur* man samtalar på ett framgångsrikt sätt. Att genom samtal bidra till lugn i en öppen och urban miljö är inte detsamma som att samtala på en institution eller en fritidsgård. Vandrarna kan inte kalla till sig en person, stänga en dörr och sätta sig ned för ett samtal utan samtalen måste ske på stående fot. Att då skämta med den andre och försöka charma denne tycks fungera som ett sätt att hålla kvar den andre lite, fast han är på språng.

En ung kille stannar sin svarta sportbil vid ett övergångsställe precis där vi står och småpratar lite med vakterna genom den nedvevade bilrutan. De verkar känna igen varandra och har en liten dialog: "Är det servostyrning på den där?" frågar en av vakterna, varpå killen ser frågande ut och får till svar: "Ja så att du orkar svänga". Vakten antyder alltså att föraren skulle vara klen. Killen skrattar och ser nöjd ut, kör vidare. (fältanteckningar)

Synlighet

Förutom kunskap och samtal är synlighet en framträdande metod hos vandrarna. Poängen är att visa att "vi är där", säger en av Blåjackorna. Det gör att de unga inte vågar "göra nåt".

Synligheten är uppenbar på flera sätt. Blåjackorna har blåa kläder som är välkända för Landskronaborna, ordningsvakterna är också lätta att identifiera (först hade de gula jackor, nu mörkblå uniformer), liksom fältarbetarna med sina röda jackor, även om de inte är lika kända. Blåjackorna har dessutom tillgång till en bil med dekal ("Blåjackorna – för din trygghet") och har fått ansenlig publicitet i tidningarna.

Därtill kommer det faktum att vandrarna just vandrar; den som rör sig på stan i Landskrona kommer förr eller senare att stöta på dem. Att man just vandrar kan märkas så pass tydligt i själva gångstilen att ungdomar kan ironisera över det.

Vi går vidare mot Grenden, förbi några killar och en tjej som står på en liten parkeringsplats längs en gata. De uppmärksammar vakterna och en av dem säger "ska vi byta jobb?" och låtsas vara en vakt: han sträcker på sig, tar ett par steg i maklig takt och skjuter fram bröstet. En annan av killarna hakar nu på. Han kommer på cykel mot oss och säger "ska vi byta jobb?" han också. En av vakterna nappar på skämtet och erbjuder honom sin bricka, som är fäst på skjortan med kardborrband, men killen avböjer. (fältanteckningar)

Även om vi lagt märke till att de olika grupperna kan gå i olika tempo förefaller de ha en sak gemensamt: de går rundor på stan, de cirkulerar. Till skillnad från andra har de inget särskilt ärende och är sällan på väg någonstans, till exempel till en butik, en busshållplats eller en krog. Snarare skulle man kunna säga att vandrarna skapar sina ärenden under själva vandringen.

Att visa upp sig och inta det offentliga rummet ingår i vandrarnas arbetsuppgifter som en självklarhet. Icke desto mindre bidrar det till en viss utmattning. Efter ett antal timmar som demonstrativa ”lugnskapare” drar sig vandrarna gärna undan. Man sätter sig till exempel på ett fik eller ett lunchställe eller bara en parkbänk, för att sedan på nytt börja visa upp sig igen.

Synligheten bär på en ironi: social kontroll riktas även mot vandrarna. Blåjackorna kan till exempel sucka över att andra tycker att de ska befinna sig i rörelse oavbrutet och inte ens stå stilla eller sitta ned en kort stund. Folk kan också klaga på att de kör bil ibland istället för att gå till fots.

I samtal med ungdomar blir det tydligt att även vissa andra Landskronabor ”kör rundor” och kollar läget, i synnerhet på kvällar och helger. ”Det är våra kompisars syskon (som kör)”, säger två niondeklassare, ”dom kollar läget”, ”kollar vad som händer”, ”ingen vill missa något”. Mot denna bakgrund kan man säga att kommunens vandrare egentligen bara förstärker ett sätt att röra sig på stan som redan finns hos andra grupper och i andra former.

Aktiveringar

I anslutning till projektet ”Lugnt på stan” finns flera exempel på kommunens försök att sysselsätta barn och ungdomar. ”Öppet Torg” i Häljarp med kafé och musik tillhör dessa försök, liksom Nova och ”Öppet Dammhag”. När det gäller vandrarna är denna strategi inte lika uttalad men den antyds då och då. fältarbetarna kan till exempel hänvisa ungdomar till Ungdomshuset Nova, ordningsvakterna kan skämta och förstärka en feststämning (bland vuxna kroggäster) och Blåjackorna kan uppmuntra och rentav delta i en fotbollsmatch.

Idealet för kommunen tycks vara omdirigering av störande ungdomar. Bråket ska ersättas av konventionella aktiviteter, såsom sport, spel, musik eller liknande. I verksamhetsberättelsen från 2006 för Enheten för förebyggande arbete finns följande exempel:

Under våren ökade problemen och oron på gågatan. Efter ett uppsökande och kartläggande arbete av Fält- och fritidsgruppen konstaterades att det var äldre barn och yngre tonåringar 10-14 år som var utagerande [och] rörde sig i riskzon för social ohälsa. Efter samtal med föräldrarna och ungdomarna samt insatser från polis, familjeenheten och Blåjackor splittrades gruppen. De som bodde i centrum inbjöds till en grupp med regelbundna träffar på Ungdomshuset Nova. På detta sätt lyckades vi skapa relationer till ungdomarna och få till stånd andra aktiviteter för dem än att vandalisera och förstöra. ("Verksamhetsberättelse, Enheten för förebyggande arbete 2006", s. 2)

Blåjackornas egentliga titel är också talande i detta avseende. I anställningsdokument kallas de inte brottsförebyggare (eller Blåjackor) utan fritidsassistenter. Under vandringarna har det slagit oss att detta namn ger andra associationer till deras arbete och arbetsområde. Centrala Landskrona kan betraktas som ett slags offentlig "fritidsgård" för ungdomar och Blåjackorna som deras assistenter. Att då inte bara avstyra oönskade aktiviteter utan också föreslå alternativ blir logiskt.

Bland ungdomarna kan dock bristen på aktiviteten vara slående. Landskrona har blivit "så tråkigt" de senaste åren, menar några niondeklassare. Ungdomshuset Nova uppskattas inte av alla. "Infarten" och "Gallerian" (två köpcentra) står tomma och de butiker som finns är trista. På samma sätt som de vuxna behöver jobb behöver ungdomarna en levande stad med roliga butiker, kaféer och arenor för aktiviteter. Samma sak kan Blåjackor klaga över. Långa vandringar på stan tycks ge upphov till dystra reflektioner över tomma affärslokaler och bristen på investeringar i centrala Landskrona, som om man på detta sätt samlade belägg för den nedgångsdiskurs vi beskrivit tidigare i rapporten.

Social kontroll i urban miljö

Dessa fyra metoder – kunskapsinhämtning, samtal, synlighet och aktiveringar – ingår alltså i vandrarnas verktygslåda för att åstadkomma lugn på stan. Med den amerikanske kriminologen Travis Hirschis ord försöker man därmed skapa sociala band mellan ungdomar och det konventionella samhället.

I boken "Causes of Delinquency" (1969) formulerar Hirschi den kanske mest kända versionen av kontrollteori. Utgångspunkten är att brottslighet egentligen inte är det som ska förklaras utan frånvaron av det (ibid., s. 34). Istället för att fråga sig hur det kommer sig att en person till exempel misshandlar eller stjälar bör vi fråga oss varför andra personer (eller samma person under andra omständigheter) inte gör det. Vad är det som hindrar människor från att begå brott?

Hirschis svar är social kontroll, närmare bestämt sociala band. Styrkan och kontinuiteten i banden till det konventionella samhället avgör om personen ifråga ska begå ett brott eller inte. Om banden är svaga eller bryts kan resultatet bli brott. Sociala band kan i sin tur förstås som bestående av ett antal element: anknytning, åtagande, delaktighet och övertygelse (ibid., s. 16 ff.).

Relationer till föräldrar, släkt, lärare och andra bidrar till att ungdomar knyter an till andra, betydelsefulla personer. I skolan eller på ett arbete skapas åtaganden som den unge förväntas fullfölja och som riskerar att sviknas om han eller hon istället begår brott. Skola, fritidsaktiviteter och arbete ger också delaktighet; den unge kan inte ägna sig åt brott eftersom tid och energi läggs på annat. Övertygelse, slutligen, handlar om att man delar majoritetens uppfattning om rätt och fel, det vill säga ett gemensamt värdesystem. Om den övertygelsen saknas ökar risken för kriminellt agerande.

Även om ökad social kontroll inte nämns som officiellt syfte tyder mycket på att vandrarnas trygghetsarbete i Landskrona i praktiken handlar om det. Genom kunskap och samtal försöker vandrarna knyta an till ungdomar, genom synlighet försöker de påminna om samhällets gemensamma övertygelser (vikten av att bete sig laglydigt och inte störa andra) och genom aktiveringar skapas en viss delaktighet. I den mån relationer etableras med ungdomar etableras också ett slags åtagande. Ungdomarna åläggs att inte riskera denna relation, att "sköta sig".

Skillnaden gentemot Hirschis teori är sammanhanget. Kontrollen utspelar sig inte i samhället i sin helhet eller under långa perioder i de ungas livshistorier.

Kontrollen sker istället flyktigt och på stående fot: mitt i en urban miljö där olika människor passerar.

Vandrarnas metoder kan i det avseendet framstå som flexibla och lätta att tillämpa – de behöver egentligen aldrig skräddarsys efter den aktuella personen. Å andra sidan framstår de också som strikt situationella. Vandrarna kan inte uppmärksamma andra kategorier, till exempel unga killar som befinner sig inomhus eller utanför centrum, och de kan inte heller följa ungdomarna under deras uppväxt eller tidiga vuxenliv. Här finns bristen i denna typ av trygghetsarbete: vandrarnas metoder är visserligen sociala men också kortvariga och situationsbundna. De anspelar på Hirschis sociala band men kan inte fullt ut förverkliga dem.

Det faktum att unga killar med invandrabakgrund tycks dominera gatubilden gör att urvalet för vandrarnas arbete tenderar att koncentrera sig på denna kategori. I undersökningens material finns exempel på att berusade, äldre svenskar kan åstadkomma minst lika mycket oro på stan en lördagskväll som en samling unga killar med invandrabakgrund. I materialet finns också berättelser om tjejer som bråkar. Vi låter följande utdrag från ett samtal med två tjejer på högstadiet fungera som en påminnelse om det:

Tjejerna säger att alla tror att det bara är killar som bråkar men så är det inte alls. Tjejerna bråkar också mycket – men de har ”lättare för att komma undan”. Tjejer är mer diskreta. Alla tror att det bara är killar som hittar på saker – och då kan de som tjejer hitta på annat utan att bli upptäckta. (...) För en tid sedan var de på ”Tjejmässan” i Malmö. Då hamnade de, tillsammans med några andra tjejer, i bråk med ett antal tjejer. Det blev polisanmälan och en del ”fick prickar”. ”Fick du någon prick?” frågar den ena tjejen lite tyst. ”Nej, jag tror inte det, jag klarade mig”, säger den andra. Den första säger nu att det gjorde hon också. De båda pratar lite tystare nu men det är tydligt att de har varit involverade i ett bråk i Malmö. ”Det blev slagsmål”, säger de. ”Alltså de i Malmö blev slagna”, förtydligar den ena tjejen. De skrattar. Sedan kom de hit till Landskrona med bil, säger hon vidare. Då skulle de ge igen. Men några killar hade sett dem och jagade bort dem så de fick aldrig tag i dem.

Jag frågar varför det blev slagsmål och de svarar att ”de började tjafsa”. De från Malmö hade ”addat” dem och de hade ”skickat (msn)” om att ”de ska slå dom”. Så kom de till ”Tjejmässan” och började bråka. De ”kastade saker på bussen” och sedan försökte de ”pumpa luften ur däcken med en nyckel”. Det var ”det där bajset”, ”det där skitet Selma” (fingerat namn), ”åh jag ska döda henne”, säger den ena tjejen. ”Vad nördiga (de var)”, säger tjejerna också, ”försöka skära med en nyckel”. De fnyser åt händelsen. (utdrag ur intervju)

Avslutning

En berättigad fråga i slutet av en utvärdering rör framtida rekommendationer. Givet de resultat som presenterats i rapporten, kan man då säga att kommunens trygghetsåtgärder i Landskrona fungerar? Bör ”Lugnt på stan” fortsätta?

Det är svårt (för att inte säga omöjligt) att ge definitiva råd, inte minst eftersom åtgärder fortfarande pågår och en utvärdering har efterfrågats relativt tidigt. Först efter lång tid kan mer varaktiga konsekvenser urskiljas. Risken med att begära snabba resultat överlappar risken för kortvariga resultat. Brott och trygghet är sociala fenomen som är inbyggda i en samhällsstruktur och kan inte förändras över en natt.

En fördel med vårt arbetssätt har dock varit att vi kunnat ta del av ”Lugnt på stan” som process, vilket borgar för relativt stor nyansrikedom. Ett exempel är att den anmälda brottsligheten minskar samtidigt som upplevelsen av otrygghet inte gör det. Betyder det att otryggheten kommer att avta, att det råder en viss eftersläpning i förhållande till brottsstatistik, eller betyder det snarare att otrygghet och anmälda brott inte är direkt relaterade? (De båda storheterna kan vara beroende av varandra via bilden av Landskrona, eller oberoende av varandra.) I skrivande stund går det inte att besvara den frågan men själva diskussionen går att hålla levande – och den *är* levande bland intervjupersoner och informanter.

Trots det vill vi avsluta denna rapport med fyra rekommendationer. Vissa punkter är extrapoleringar av ovanstående analys, andra är hämtade från vanliga synpunkter från intervjupersoner och informanter och kan därför betraktas som ett slags förmedlade rekommendationer.

(1) Bevara arbetets pragmatiska karaktär och betoning av socialt samspel

Genom att inte låsa sig vid *en* lösning och genom att söka sig fram till varierande sociala metoder kommer sannolikt trygghetsarbetet att bli mest framgångsrikt. Om arbetet istället hade präglats av motsatsen uppstår inte bara risk för bakslag utan också för att tappa förankring hos stadens medborgare, som inte tycks

resonera dogmatiskt eller ensidigt (vi har till exempel inte mött åsikter som ”satsa allt på kameror” eller ”lägg ned Blåjackorna”). ”Lugnt på stan”, Blåjackor och ordningsvakter fyller här betydelsefulla funktioner. Vi har fått uppfattningen att de har en god relation till ungdomar i Landskrona centrum.

(2) Vidga den sociala kontrollen även ”på djupet” och inte enbart ”på bredden”

Enbart ett fåtal ungdomar är kriminellt aktiva i Landskrona men i princip alla som rör sig i centrum blir föremål för trygghetsarbetarnas sociala kontroll. Denna kontroll är emellertid enbart en anspelning på det Travis Hirshi menar verkligen förebygger brottslighet. Sociala band måste etableras mer långsiktigt och integrerat med samhällsinstitutioner för att ha varaktig betydelse. Kanske kan även Blåjackor och ordningsvakter engageras i detta syfte? Finns till exempel personkännedom bland dessa som fältarbetare och fritidsassistenter kunde ha nytta av – eller kan en grupp ungdomar få tillägnad en Blåjacka som kontaktperson?

Med ”djup” menar vi alltså kontroll som internaliseras och blir en självklar del av den unges liv. Med ”bredd” menar vi snarare trygghetsarbetet i vardagliga situationer, spridda över centrala Landskrona. Det är inte givet att all arbetstid ska läggas åt att vandra på stan. Viss tid skulle också kunna läggas på att mer långsiktigt aktivera rastlösa och spänningssökande ungdomar och på så sätt knyta dem till konventionella aktiviteter och åtaganden. Formerna kan variera men målet bör vara klart: att tydligare återanknyta ungdomar på drift (i samarbete med deras familjer) till konventionella livsstilar. Ungdomar måste ges en optimistisk syn på framtiden som inkluderar dem: här finns det plats för mig, ”jag behövs”. Om en förändring av formerna sker bör detta också marknadsföras så att förväntningarna mot Blåjackor och andra trygghetsarbetare också ändras.

(3) Motverka nedgångsdiskursen genom investeringar i centrum

Utanför det traditionella brottsförebyggande arbetet ligger kommunens ansträngningar för att locka investerare till Landskrona. Trots det har vi under fältarbetet märkt att Landskronabor inte drar en sådan skarp gräns. Tomma butikslokaler, brist på evenemang, skräp och materiell försummelse, folktomma gator osv. – sådant associeras till rädsla för att röra sig ute och en allmän stämning

av förfall. Trygghetsarbetet bör med andra ord också riktas mot denna aspekt, vilket betyder att brottsförebyggandet så att säga framträder ”kamouflerat”. Kanske räcker det i vissa fall med att upplysa om kommande investeringar, såsom en skylt i en tom butiklokal som berättar att ”här etableras snart X” eller ”här planeras ett nytt kafé”?

I kampen mot nedgångsdiskursen bör intrycket att media präglar bilden av Landskrona inte tillåtas styra för mycket. En vanlig synpunkt i materialet till denna studie är att ”andra” blir uppskrämda av brottsrapporteringen i Landskronaposten medan ”jag kan se igenom det”. Även om medierna sätter agendan bör trygghetsarbetet som sådant förbli sakligt och förlita sig på att Landskronabor mycket väl kan vara lika mediekritiska som kommunens medarbetare. Om stämningen bland människor förändras kommer sannolikt medierna att haka på och försöka profitera på förändringen.

Om stadskärnan kan återförknippas med krogliv, nöje, kommers och intressanta händelser minskar risken för brottsorienterade tolkningar av den urbana miljön (”signs of crime”), samtidigt som den spontana sociala kontrollen människor emellan har en chans att stärkas. ”Lugnt på stan” kan också betyda *intressant* på stan. Det är bilden av ett centrum tömt på andra individer än ungdomsgäng som tycks vara särskilt oroväckande, utifrån informanterna i denna studie. Särskild omsorg bör riktas mot den mörka tiden på året, det vill säga vinterhalvåret.

(4) Motverka segregering – engagera Landskronabor utanför centrum

Till bilden av invandrarungdomar i centrum som ständigt problematiska och farliga hör en outtalad bild av vuxna utanför centrum som oproblematiske och ofarliga. (Bilden motsägs av empiri i föreliggande studie; utifrån iakttagelser av ordningsvakternas arbete kan vi konstatera att det också finns Landskronabor i medelåldern som blir föremål för tillsägelser och ingripanden.) Om då trygghetsarbetet enbart blir en fråga för unga invandrare i centrum understöds denna förenklade bild. Trygghetsarbetet bör därför rikta sig även till Landskronabor utanför centrum för att återuppväcka deras intresse för stadskärnan. Vad vill de göra i centrum? Finns det aktiviteter för dem – eller stannar man hellre hemma eller åker till Helsingborg?

Omvänt bör trygghetsarbetet också utformas så att invandrarungdomar inte enbart känner sig utpekade utan också skyddade. Unga män är vanligare än andra i kategorin gärningsmän men de är också vanligare i kategorin offer. Trygghetsarbetet skall utföras även för deras skull, inte enbart för medelklassen utanför centrum.

Referenser

Asplund, Johan (1987), *Om hälsningsceremonier, mikromakt och asocial pratsamhet*. Göteborg: Korpen.

Balvig, Flemming (1988), *The Snow-white Image: the Hidden Reality of Crime in Switzerland*. Scandinavian Studies in Criminology. Vol. 9. Oslo: Norwegian University Press.

Baumgartner, M.P. (1988), *The Moral Order of a Suburb*. New York: Oxford University Press.

Becker, Howard S. (1963/2006), *Utanför. Avvikandets sociologi*. Lund: Arkiv förlag.

Bravo, Marcela & Lönnback, Eva Britt (2003), "Invandringskrisen eller Det förlorade paradiset". I: Ahmadi, Nader (red.), *Ungdom, kulturmöten, identitet*. Stockholm: Liber, s. 159-180.

Burcar, Veronika (2005), *Gestaltningar av offererfarenheter. Samtal med unga män som utsatts för brott*. Lund Dissertations in Sociology 68. Lund: Sociologiska institutionen, Lunds universitet.

Cohen, Stanley (1987), *Folk Devils and Moral Panics: The Creation of the Mods and Rockers*. Oxford: Basil Blackwell.

Cohen, Lawrence E. & Felson, Marcus (1979), "Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach". I: *American Sociological Review*, Vol. 44, Nr. 4, s. 588-608.

Dolmén, Lars (red.) (2004), *Brottsutvecklingen i Sverige 2001-2003*. BRÅ-rapport 2004:3. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Eriksen, Thomas Hylland (1993), *Etnicitet och nationalism*. Nora: Nya Doxa.

Finstad, Liv (2000) *Politiblikket*. Oslo: Pax.

Garofalo, James (1981), "The Fear of Crime: Causes and Consequences". I: *The Journal of Criminal Law and Criminology*, Vol. 72, Nr. 2, s. 839-857.

Goffman, Erving (1959/2004), *Jaget och maskerna. En studie i vardagslivets dramatik*. Stockholm: Norstedts.

Goffman, Erving (1963/2001), *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. Stockholm: Prisma.

Goffman, Erving (1967) *Interaction Ritual. Essays on Face-to-Face Behavior*. Garden City, New York: Anchor Books.

- Goffman, Erving (1967/1982), *Interaction Ritual. Essays on Face-to-Face Behavior*. New York: Pantheon Books.
- Hirschi, Travis (1969) *Causes of Delinquency*. Berkeley, Los Angeles, London: The University of California Press.
- Hirschi, Travis (1969/2002), *Causes of Delinquency*. New Brunswick, New Jersey: Transaction Publishers.
- Koskela, Hille (1997), ”’Bold Walk and Breakings’: Women’s Spatial Confidence versus Fear of Violence”. I: *Gender, Place and Culture*, vol. 4, nr. 3, s. 301-319.
- Häll, Lars (2004), *Offer för våld och egendomsbrott 1978-2002*. Rapport 104, Undersökningar om levnadsförhållanden. Stockholm: Statistiska centralbyrån.
- Kusenbach, Margarethe (2003), ”Street Phenomenology: The Go-Along as Ethnographic Research Tool”. I: *Ethnography*, nr. 4, s. 455-485.
- Lieberg, Mats (1995), ”Gallerian i city och kiosken i förorten”. I: Bolin, Göran och Lövgren, Karin (red.), *Om unga män*. Lund: Studentlitteratur.
- Mallén, Agneta (2005), *Trygghet i skärgårdsmiljö. En studie om rädsla för brott i Åboland*. Lund Dissertations in Sociology 66. Lund: Sociologiska institutionen, Lunds universitet.
- Said, Karim Baker et al. (2006), *Idéprojekt för en värdefull fritid. Landskrona ungdomsforum*. (B-uppsats) Programmet för fritidsarbete och fritidskultur, Lunds universitet.
- Sernhede, Ove (2002), *Alienation is My Nation. Hiphop och unga mäns utanförskap i Det Nya Sverige*. Stockholm: Ordfront förlag.
- Skogan, Wesley G. & Maxfield, Michael G. (1981), *Coping with Crime. Individual and Neighborhood Reactions*. Beverly Hills, California: SAGE.
- Walklate, Sandra (2000), ”Brott och lokalsamhälle – rädsla eller tillit?”. I: Sahlin, Ingrid och Åkerström, Malin (red.) *Det lokala våldet. Om rädsla, rasism och social kontroll*. Stockholm: Liber, s. 238-256.
- Wästerfors, David (2005), *Kamerans konsekvenser. En fallstudie av kameraövervakning mot bilbrott i Landskrona*. Network for Research in Criminology and Deviant Behaviour at Lund University. Lund: Sociologiska institutionen, Lunds universitet.
- Åkerström, Malin (1998), ”The Moral Crusade on Violence in Sweden. Moral Panic, or Material for Small-Talk Indignation?” I: Ruggiero, Vincenzo et al. (red.) *The New European Criminology. Crime and Social Order in Europe*. London: Routledge, s. 323-338.

Statistik:

Brottsförebyggande rådet; www.bra.se

Kriminalunderrättelsetjänsten, Polisområde nordvästra (2004-2006).

Polismyndigheten Helsingborg (1998-2006).

Polisens medborgarundersökning, nordvästra Skåne, 2004.

Polisens medborgarundersökning, nordvästra Skåne, 2006.

Landskrona kommun:

Handlingsplan: Ungdomsproblematiken i Landskrona centrum. Strategikontoret.

Verksamhetsberättelse 2006. Barn- och ungdomsförvaltningen, Enheten för förebyggande arbete.

Man Kvinna

Känner du dig trygg när du vistas i Landskrona centrum dagtid?

Ja Nej

Varför?/Varför inte? _____

Känner du dig trygg när du vistas i Landskrona centrum kvälls/nattetid?

Ja Nej Vistas inte i Landskrona centrum kvälls/nattetid

Varför?/Varför inte? _____

Känner du till något som gjorts här i Landskrona för att skapa större trygghet i centrum?

Ja Nej

Om ja, vad? _____

Om följande *inte* nämns ställs specifika frågor:

Känner du till brottsförebyggarna ("blåjackorna")?

Ja Nej

Om ja, vad tycker du om deras insats?"

Positiv kommentar Negativ kommentar Ingen kommentar

Känner du till ordningsvakterna?

Ja Nej

Om ja, vad tycker du om deras insats?

Positiv kommentar Negativ kommentar Ingen kommentar

Känner du till fältarbetarna ("rödjackorna")?

Ja Nej

Om ja, vad tycker du om deras insats?

Positiv kommentar Negativ kommentar Ingen kommentar

Behövs det göras någonting ytterligare för att skapa större trygghet i Landskrona centrum? I så fall vad? _____

Frågor till handlare och andra verksamma i Landskrona centrum

Tillfrågad (svaren presenteras anonymt, ej kopplat till verksamhet):

1. *Känner du till något som gjorts här i Landskrona för att skapa större trygghet i centrum? Vad? (Åtgärder; "blåjackor", fältarbetare, ordningsvakter).*
2. *Tycker du att det fungerar? Varför/varför inte? (T ex "blåjackor" – har de bidragit till en ökad trygghet i centrum? Har du kontaktat "blåjackorna" någon gång? Är det lugnare på stan nu jämfört med tidigare, innan de fanns tillgängliga? För de som arbetar senare: ordningsvakter och fältarbetare.)*
3. *Känner du dig trygg på ditt arbete?/Känner du dig trygg i centrum? (Generellt, efter arbetet.)*
4. *Upplever du, som verksam i centrum, något som problematiskt? (Vad? Har du varit med om stök, bråk, inbrott eller liknande?)*
5. *När är det lugnt på stan? (Din definition av "lugnt"?)*
6. *Tycker du att det behövs göras någonting ytterligare? (Vilka eventuella ytterligare åtgärder behövs för att skapa trygghet? T ex övervakningskameror på stan, aluminiumjalusier framför fönstrena, uniformerade butiksvakter.)*

Kortare samtalsintervjuer med personer verksamma i Landskrona centrum

Följande verksamheter ingår i undersökningen;

1. Landskrona och Vens turistbyrå
2. Electrolux Home
3. Games (Gallerian)
4. Samira's
5. Baloo Klädbutik
6. Hjärtans Lust
7. Froggy (2 personer)
8. Wittings Skor AB
9. Medley clothing
10. Annabelle Modehuset i Landskrona AB (3 personer)
11. LEKco.
12. Dressman
13. Olofsson
14. Videomix Syd AB (Rådmansgatan)
15. Stadsbiblioteket (2 personer)
16. Toppfalafel
17. Väskshopen i Landskrona AB (2 personer)
18. Team Sportia
19. Olivers Hamburgeri

Misshandel utomhus

Misshandel, utomhus, mot barn 0-6 år, obekant med offret
Misshandel, utomhus, mot barn 0-6 år, bekant med offret
Misshandel, utomhus, mot barn 7-14 år, obekant med offret
Misshandel, utomhus, mot barn 7-14 år, bekant med offret
Misshandel, utomhus, mot kvinna 15 år eller äldre, obekant med offret
Misshandel, utomhus, mot kvinna 15 år eller äldre, bekant med offret
Misshandel, utomhus, mot man 15 år eller äldre, obekant med offret
Misshandel, utomhus, mot kvinna 15 år eller äldre, bekant med offret
Grovt misshandel, utomhus, mot barn 0-6 år, obekant med offret
Grovt misshandel, utomhus, mot barn 0-6 år, bekant med offret
Grovt misshandel, utomhus, mot barn 7-14 år, obekant med offret
Grovt misshandel, utomhus, mot barn 7-14 år, obekant med offret
Grovt misshandel, utomhus, mot kvinna 15 år eller äldre, obekant med offret
Grovt misshandel, utomhus, mot kvinna 15 år eller äldre, bekant med offret
Grovt misshandel, utomhus, mot man 15 år eller äldre, obekant med offret
Grovt misshandel, utomhus, mot man 15 år eller äldre, bekant med offret

Personrån

Rån, utan skjutvapen, rån mot privatperson, utomhus
Rån, utan skjutvapen, rån mot privatperson, inomhus
Rån, med skjutvapen, rån mot privatperson (ej funktionshindrad), utomhus